Martin Luther

Născuţi sclavi

Versiune prescurtată a lucrării clasice
„Sclavia voinţei"
de
Martin Luther,
publicată pentru prima dată în 1525.

Pregătită de Clifford Pond

Cuprins

Titlul original: Born Slaves
Copyright 1984 by Grace Publica tions Trust - Londra
Copyright 1998 by Editura Agape
Traducător: Olimpiu S. Cosma
Tiparul: Agape S.R.L.
Str. Podului 8
2300 Făgăraş
ISBN 973-9228-62-3

Prefaţă	Chestiunea	**7**
Introducere	Cadrul cărţii şi controversa cu Erasmus	9
Capitolul 1	Ce ne învaţă Scriptura	11
Capitolul 2	Ceea ce a susţinut Erasmus	32
Capitolul 3	Ceea ce a gîndit Luther despre învăţătura lui Erasmus	JA
Capitolul 4	Comentariul lui Luther la modul cum interpretează Erasmus nişte texte care neagă „voinţa liberă"	63
Postfaţă:	Istoria ulterioară a acestei controverse şi importanţa ei astăzi	72

Prefaţă

Se pune întrebarea: Posedăm oare ceea ce se numeşte „voinţă liberă"? Este posibil oare ca cineva să vină de bunăvoie şi fără ajutor la Cristos pentru a fi salvat de păcatele lui? Erasmus răspunde: „Da!" Luther spune un hotărît: „Nu!" Luther era convins că noţiunea de „voinţă liberă" atacă însăşi esenţa doctrinei biblice a salvării (mîntuirii) numai prin graţie (har*), numai prin credinţă. Noi trebuie să avem aceeaşi convingere ca şi a lui. Trebuie să luptăm împotriva „voinţei libere" la fel de viguros cum a făcut-o Luther. Erasmus a zis:

„îmi închipui că ‚voinţa liberă' este o putere a voinţei omeneşti prin care cineva poate să facă singur acele lucruri care duc la salvarea eternă, sau poate să le întoarcă spatele". Răspunsul nostru la aceste cuvinte trebuie să fie un hotărît: „Nu! Omul se naşte sclav faţă de păcat! El nu este liber".

*** Conform Dicţionarului explicativ al limbii române DEX 1996, cuvîntul „har" (preluat din limba slavonă) nu exprimă sensul biblic al cuvîntului grec *charis,* şi anume acela de favoare nemeritată. Dimpotrivă, cuvintul „gratie", din latinescul *gratia* (preluat de toate limbile romanice şi de o parte dintre cele anglo-saxone), exprimă perfect de bine acest sens: „ajutor, milă, indurare (divină), iertare (de o pedeapsă)". De aici provin „a graţia" şi „graţiere", iertarea de pedeapsă a unui condamnat - n. tr.**

Introducere:

Cadrul cărţii şi controversa cu Erasmus

Martin Luther a scris Sclavia voinţei* ca răspuns la învăţătura dată de Desiderius Erasmus, care s-a născut în Rotterdam şi a trăit între 1466 şi 1469. El a fost timp de şapte ani călugăr augustinian şi apoi a plecat în Anglia. Acolo s-a întîlnit cu unii care l-au determinat să continue plin de zel studiul limbii greceşti. în cele din urmă, Erasmus a publicat din mai multe manuscrise un text al Noului Testament în greacă (1516). El a respins metodele de interpretare a Scripturii care sunt marcate de fantezie şi imaginaţie neînfrînată mai degrabă decît de raţiune şi experienţă, precum şi multe dintre superstiţiile învăţătorilor Bisericii. El s-a opus leneviei şi depravării morale care erau ceva obişnuit în mînăstiri. Dar în ciuda acestui lucru, Erasmus nu a fost un credincios evanghelic. El a fost un umanist care credea că oamenii pot să-şi cîştige singuri salvarea în loc să se bazeze numai pe Crijtos, pe moartea şi pe învierea Lui. Erasmus a preferat în mod corect o abordare simplă a învăţăturii creştine în locul unei complicate „despicări a firului în patru" făcută de teologii de profesie. El a evitat să intre în controversă şi multă vreme nu a acţionat în public în chestiunea „voinţei libere", dar atunci cînd a făcut-o, Martin Luther n-a putut trece cu vederea această provocare.

Martin Luther s-a născut în Saxonia, şi era cu vreo paisprezece ani mai tînăr ca Erasmus. în timp ce era călugăr, a avut o experienţă dramatică cu privire la Evanghelia graţiei lui Dumnezeu. De atunci, a ştiut că fiecare experienţă şi convingere referitoare la vreun lucru trebuie să fie verificate pe baza Scripturii. El ştia că salvarea este „prin graţie, prin intermediul credinţei, şi aceasta nu din noi înşine, ci este darul lui Dumnezeu - nu pe baza faptelor, ca să nu se laude nimeni" (Ef.2:8-9). Propria lui experienţă a confirmat lucrul acesta.

Luther era profesor, teolog, precum şi pastor. Cei pe care-i păstorea ştiau că el trăia ceea ce predica. El nu era un învăţat sec, prozaic, lipsit de interes emoţional. De fiecare dată cînd predica, simţea con-

*** In originalul german *Vom unfrden Willen* (Despre voinţa ne-liberă) - n. tr.**

strîngerea eternităţii. Acest fapt îl obliga uneori să facă nişte lucruri nepopulare şi chiar periculoase. El era pregătit să stea de partea adevărului lui Dumnezeu împotriva întregii lumi.

La început, Erasmus părea să fie de partea lui Luther, deoarece amîndoi respingeau multe dintre ereziile şi lipsurile bisericii romano-catolice. Dar Luther a contestat tot mai mult învăţătura acestei biserici privitoare la salvarea prin fapte, insistînd asupra faptului că „cei

drepţi vor trăi prin credinţă" (Rom.l:17). Erasmus făcea parte din biserica catolică, şi în cele din urmă, în calitatea lui de învăţat, a cedat presiunii venite din partea ei ca să expună în mod public învăţătura referitoare la „voinţa liberă". în ciuda cererii lui Luther de a nu face aşa, el a publicat dezbaterea privind „voinţa liberă" în 1524. Erasmus i-a scris lui Henry VIII: „Zarurile au fost aruncate. Cărticica despre .voinţa liberă' a văzut lumina zilei". Această carte a plăcut papei şi împăratului roman, şi a fost elogiată de Henry VIII.
Ca urmare, Luther 1-a declarat pe Erasmus drept duşman al credinţei evanghelice. Dumnezeu a făcut ca polemica aprinsă între aceşti doi bărbaţi să fie în avantajul Regatului (împărăţiei) Său. S-a ajuns în felul acesta la o expunere importantă a doctrinei evanghelice care a îmbogăţit de atunci Biserica lui Cristos - cartea *Sclavia voinţei* de Luther. Oferim aici un rezumat al acestei lucrări importante. Am păstrat în mare parte maniera de a scrie a lui Luther, dar n-am urmat ordinea lui Luther a argumentelor prezentate. Noi începem cu ceea ce a încheiat Luther, rezumînd mai întîi învăţătura lui despre sclavia voinţei. Vom urma apoi cu alte secţiuni în care Luther expune, apoi combate argumentele lui Erasmus.
Maniera de a scrie a lui Luther ar trebui să ne facă în mod normal să adăugăm anumite cuvinte de fiecare dată cînd foloseşte expresia „voinţă liberă". De exemplu: voinţa liberă „despre care tu zici că există". Dar noi am ales să reflectăm ceea ce vrea să zică Luther prin folosirea ghilimelelor - aşa-zisa „voinţă liberă". în capitolele 2, 3 şi 4 am păstrat vorbirea directă a lui Luther, redînd cît mai fidel posibil ambianţa lucrării sale.
Nu am inclus toate argumentele folosite de Luther, pentru că lucrul acesta ar fi cerut un spaţiu tipografic prea mare.

Capitolul 1

Ce ne învaţă Scriptura

Argumentul 1:
Argumentul 2:
Argumentul 3:
Argumentul 4:
Argumentul 5:
Argumentul 6:
Argumentul 7:
Argumentul 8:
Argumentul 9:
Argumentul 10:
Argumentul 11:
Argumentul 12:
Argumentul 13:
Argumentul 14:
Argumentul 15:
Vina universală a omenirii dovedeşte că
„voinţa liberă" este falsă
Legea universală a păcatului dovedeşte că
„voinţa liberă" este falsă
„Voinţa liberă" nu este în stare să obţină

aprobarea lui Dumnezeu prin respectarea Legii morale şi ceremoniale 13
Legea este desemnată să-i conducă pe oameni la Cristos prin faptul că le dă o cunoaştere cu privire la păcat 15
Doctrina salvării prin credinţă în Cristos dovedeşte că „voinţa liberă" este falsă 16
Nu este cazul să ne facem vreo iluzie despre merit sau răsplată 18
„Voinţa liberă" nu are valoare, pentru că faptele nu au nimic de a face cu dreptatea omului înaintea lui Dumnezeu 19
Un pumn plin de argumente 21
Paul combate ca netemeinică „voinţa liberă" 22
Starea omului fără Spiritul arată că „voinţa liberă" nu poate face nimic spiritual 23
Cei care ajung să-L cunoască pe Cristos nu s-au gîndit mai înainte la El, nu L-au căutat, nici nu s-au pregătit pentru El 24
Salvarea unei lumi păcătoase se face prin graţia lui Cristos, prin intermediul credinţei 24
Cazul lui Nicodim în Ioan 3 se opune „voinţei libere" 25
„Voinţa liberă" este inutilă din cauză că salvarea este numai prin Cristos 25
Omul este incapabil să creadă Evanghelia, aşa că toate eforturile lui nu-1 pot salva 27
27
28
u_____
Argumentul 16:
Argumentul 17:
Argumentul 18:
Argumentul 19:
Necredinţa universală dovedeşte că „voinţa liberă" este falsă 29
Puterea „cărnii" în credincioşii adevăraţi dovedeşte falsitatea „voinţei libere" 29

Cunoaşterea faptului că salvarea nu depinde de „voinţa liberă" poate fi ceva foarte mîngîietor 30
Onoarea lui Dumnezeu nu poate fi defăimată 30

Scripturile sunt ca nişte oşti care se luptă împotriva ideii că omul are o „voinţă liberă" ca să aleagă şi să primească salvarea. Dar pentru mine va fi suficient să aduc în luptă doi generali - Paul (Pavel) şi Ioan, cu cîteva din forţele lor.

Argumentul 1:
Vina universală a omenirii dovedeşte că „voinţa liberă" este falsă

în Romani 1:18, Paul învaţă că toţi oamenii fără excepţie merită să fie pedepsiţi de Dumnezeu. „Mînia lui Dumnezeu este revelată din cer împotriva oricărei nedreptăţi şi nelegiuiri a oamenilor care înăbuşă adevărul prin nelegiuirea lor". Dacă toţi oamenii au „voinţa liberă", şi cu toate acestea se află toţi fără excepţie sub mînia lui Dumnezeu, urmează de aici că „voinţa liberă" îi duce într-o singură direcţie - la „nedreptate" şi „nelegiuire". Şi atunci unde este puterea „voinţei libere" care îi ajută să facă binele? Dacă există o „voinţă liberă", nu pare să fie în stare a-i ajuta pe oameni ca să fie salvaţi, pentru că-i lasă încă sub mînia lui Dumnezeu.

Dar unii mă acuză că nu urmăresc prea îndeaproape raţionamentul lui Paul. Ei pretind că cuvintele lui Paul „împotriva oricărei nedreptăţi şi nelegiuiri a oamenilor care înăbuşă adevărul prin nelegiuirea lor" nu înseamnă că fiecare fără excepţie este vinovat înaintea lui Dumnezeu. Ei zic că textul lasă posibilitatea existenţei unora care nu „înăbuşă adevărul prin nelegiuirea lor". Dar Paul foloseşte o formă ebraică a cuvintelor care nu lasă nici un dubiu asupra faptului că el vrea să zică nelegiuirea tuturor oamenilor.

Mai mult, să observăm ce a scris Paul chiar înainte de acest verset, în versetul 16, Paul declară că Evanghelia este „puterea lui Dumnezeu pentru salvarea fiecăruia care crede". Aceasta înseamnă că, în afara puterii lui Dumnezeu care se află în Evanghelie, nimeni nu are putere prin sine însuşi să se întoarcă la Dumnezeu. Paul continuă să spună că lucrul acesta se aplică atît evreilor, cît şi grecilor. Evreii cunoşteau

Legea lui Dumnezeu în amănunt, dar aceasta nu i-a salvat de mînia lui Dumnezeu. Grecii se bucurau de minunate beneficii culturale, dar acestea nu i-au adus mai aproape de Dumnezeu. Existau evrei şi greci care încercau din greu să se împace cu Dumnezeu, dar în ciuda tuturor avantajelor lor şi a „voinţei lor libere", au eşuat complet. Paul nu ezită să-i condamne pe toţi.

Să observăm apoi că în versetul 17 Paul spune că „s-a arătat o dreptate de la Dumnezeu". Astfel, Dumnezeu îşi arată dreptatea Sa oamenilor. Dar Dumnezeu nu este nesăbuit. Dacă oamenii n-ar avea nevoie de ajutorul lui Dumnezeu, El nu Şi-ar pierde timpul să li-1 dea. De fiecare dată cînd se convertesc oamenii, lucrul acesta se întîmplă din cauză că Dumnezeu a venit la ei şi a pus capăt neştiinţei lor prin aceea că le-a arătat Evanghelia. Fără aceasta, ei n-ar fi putut niciodată să se salveze singuri. Nu a existat nimeni de-a lungul istoriei care să născocească mînia lui Dumnezeu aşa cum ni se arată în Scriptură. Nimeni n-a visat vreodată să obţină pacea cu Dumnezeu prin viaţa şi lucrarea unui Salvator unic, Dumnezeul-Om, Iesus* Cristos. De fapt, evreii L-au respins pe Cristos în ciuda tuturor învăţăturilor date de profeţii lor. Se pare că tocmai bunătatea la care au ajuns unii evrei şi ne-evrei i-a oprit să-L mai caute pe Dumnezeu în felul Lui (prin Cristos), pentru că ei erau hotărîţi să facă lucrurile după capul lor. Ca urmare, cu cît încearcă mai mult „voinţa liberă" să rezolve lucrurile, cu atît se înrăutăţeşte situaţia.

Nu există o a treia grupare de oameni undeva între credincioşi şi necredincioşi - o grupare de oameni în stare să se salveze singuri. Evreii şi ne-evreii alcătuiesc întreaga omenire, şi ei toţi se află sub mînia lui Dumnezeu. Nimeni nu are capacitatea de a se întoarce la

*** Numele Fiului lui Dumnezeu în limba ebraică este *leşua* (adică Domnul - Iahve, Iehova - este salvare), prescurtarea lui *Iehoşua.* Transcris in greacă, rezultă *lesous* (greaca nu are litera „ş", iar diftongul ou se pronunţă „u". Majoritatea numelor de persoane masculine se termină în „s"). Deoarece în greaca modernă „e"-ul deschis (eta) de pe vremea scrierii Noului Testament s-a transformat în „i", creştinii ortodocşi orientali au preluat acest mod de citire al literei eta, şi s-a ajuns astfel la Ksus, dar în felul acesta se încalcă atît modul de citire al literei eta în greaca din perioada scrierii Noului Testament, cît şi pronunţia ebraică, Numele lui Dumnezeu „Ie(h)" devenind, anormal, „Ii(h)" (acelaşi lucru s-a întîmplat în cazul Numelui lui Dumnezeu „El", acesta devenind în numele ebraice compuse cu „el" din NT „ii": Israil, Emanuil, Gavril, Vetil, eta). Nici forma hibridă „Isus" nu este corectă (aleasă probabil ca să nu fie doi de „i" unul lingă altul). Ca urmare, este corect să scriem şi să pronunţăm „Iesus" - n. tr.**

Dumnezeu. El trebuie mai întîi să li Se arate. Dacă ar fi posibil ca prin „voinţa liberă" să descoperim adevărul, atunci precis că vreun evreu ar fi făcut cîndva aşa! Nici cele mai înalte raţionamente ale ne-evreilor, nici cele mai mari eforturi ale celor mai buni dintre evrei (Rom.l:21; 2:23,28,29) nu i-au adus mai aproape de credinţa în Cristos. Ei erau nişte păcătoşi condamnaţi împreună cu restul oamenilor. Dacă toţi oamenii au „voinţă liberă", şi dacă toţi oamenii sunt vinovaţi şi condamnaţi, atunci această presupusă „voinţă liberă" este neputincioasă ca să-i aducă la credinţă în Cristos. Prin urmare, voinţa lor nu e deloc liberă.

Argumentul 2: Legea universală a păcatului dovedeşte că „voinţa liberă" este falsă

Trebuie să-1 lăsăm pe Paul să-şi explice propria lui învăţătură. în Romani 9:3, el spune: „Ce concluzie vom trage atunci? Suntem noi (evreii) mai buni (decît ne-evreii)? Deloc! Noi am adus deja acuzaţia că evreii şi ne-evreii sunt deopotrivă sub păcat".

Nu numai că se declară că toţi oamenii fără excepţie sunt vinovaţi înaintea lui Dumnezeu, dar ceea ce-i face vinovaţi este faptul că ei sunt sclavi faţă de păcat. Aici se includ şi evreii, care credeau că nu sunt sclavi ai păcatului din cauză că aveau Legea lui Dumnezeu. Deoarece nici evreii, nici ne-evreii n-au fost în stare să se debaraseze sin-

guri de această sclavie, este evident că în om nu există nici o putere care să-1 ajute să facă binele.
Această sclavie universală faţă de păcat îi include pe cei care par să fie cei mai buni şi cei mai integri. Indiferent cîtă bunătate ar putea avea cineva, ea nu este acelaşi lucru cu cunoaşterea lui Dumnezeu. Lucrul cel mai bun pe care îl au oamenii este raţiunea şi voinţa lor, dar trebuie să recunoaştem că această parte cea mai aleasă a lor este depravată. Paul spune în Romani 3:10-12: „După cum este scris: ‚Nu există nici un om drept, nici măcar unul; nu există nici unul care să înţeleagă, nici unul care să-L caute pe Dumnezeu. Toţi s-au abătut, au devenit împreună nefolositori; nu există nici unul care să facă binele, nici măcar unul'". Semnificaţia acestor cuvinte este perfect de limpede. Dumnezeu e cunoscut în raţiune şi în voinţă. Dar nimeni nu-L cunoaşte pe Dumnezeu prin sine însuşi. De aici trebuie să tra-

gem concluzia că voinţa omului e depravată, şi că omul nu e deloc în stare *prin sine însuşi* să-L cunoască pe Dumnezeu sau să-I fie plăcut.
Poate vor spune unii că noi suntem în stare să facem mai mult decît făptuim în realitate. Dar aici ne interesează ceea ce suntem în stare să facem, nu ceea ce putem sau nu putem de fapt să facem. Pasajele citate de Paul în Romani 3:10-12 nu ne permit să facem o asemenea distincţie. Dumnezeu condamnă atît incapacitatea păcătoasă a oamenilor, cît şi actele lor depravate. Dacă oamenii ar fi în stare cît de puţin să se deplaseze în direcţia lui Dumnezeu, n-ar mai fi nevoie ca Dumnezeu să-i salveze. El i-ar lăsa să se salveze singuri. Dar nimeni nu este în stare s-o facă.
în Romani 3:19, Paul declară că fiecare gură trebuie să stea închisă, pentru că nimeni nu poate aduce argumente împotriva judecării lor de către Dumnezeu, întrucît nu există nimic în nimeni pe care Dumnezeu să-1 poată lăuda - nici măcar o voinţă care este liberă să se întoarcă la El. Dacă cineva spune: „Posed o oarecare capacitate de a mă întoarce la Dumnezeu", atunci aceasta înseamnă că el crede că în el se află ceva pe care Dumnezeu trebuie să-1 laude şi nu să-1 condamne. Gura lui nu este închisă! Dar lucrul acesta contrazice Scriptura.
Dumnezeu a spus că orice gură este închisă. Nu numai anumite grupări de oameni sunt vinovaţi înaintea lui Dumnezeu. Nu numai fariseii sunt condamnaţi între evrei. Dacă aşa ar sta lucrurile, atunci restul evreilor ar avea vreo putere proprie de a respecta Legea şi de a evita vinovăţia. Dar chiar şi cei mai buni dintre oameni sunt condamnaţi pentru nelegiuirea lor. Ei sunt morţi din punct de vedere spiritual în acelaşi fel ca şi cei ce nu încearcă deloc să respecte Legea lui Dumnezeu. Toţi oamenii sunt nelegiuiţi şi vinovaţi, meritînd să fie pedepsiţi de Dumnezeu. Aceste lucruri sunt atît de clare, încît nimeni nu poate spune ceva împotriva lor!

Argumentul 3:
„Voinţa liberă" nu este în stare să obţină aprobarea lui Dumnezeu prin respectarea Legii morale şi **ceremoniale**

Argumentul meu este că atunci cînd Paul spune în Romani 3:20-

21: „Nimeni nu va fi declarat drept înaintea lui Dumnezeu prin ţine-
17
rea Legii", el se referă atît la legea morală (cele zece porunci), cît şi la legea ceremonială. S-a răspîndit ideea că Paul are în gînd numai legea ceremonială - ritualul sacrificiilor animale şi închinarea din templu. Este surprinzător faptul că oamenii l-au numit sfînt pe Hieronimus (Jerome) care a născocit această idee! Eu l-aş numi altcumva! Hieronimus a spus că moartea lui Cristos a sfîrşit orice posibilitate de a fi îndreptăţit (declarat drept) prin respectarea legii ceremoniale. Dar el a lăsat complet deschisă posibilitatea de a fi îndreptăţit prin respectarea legii morale de către cineva prin propria lui putere, fără ajutorul lui Dumnezeu.

Răspunsul meu este că dacă Paul s-ar fi referit doar la legea ceremonială, argumentul lui este fără sens. Paul susţine că toţi oamenii sunt nedrepţi (adică nu corespund standardului de norme fixat de Dumnezeu - n. tr.) şi au nevoie de graţia (sau graţierea, favoarea nemeritată - n. tr.) specială a lui Dumnezeu - iubirea, înţelepciunea şi puterea lui Dumnezeu prin care ne salvează. Rezultatul ideii lui Hieronimus ar fi faptul că graţia lui Dumnezeu este necesară pentru a ne salva de legea ceremonială, dar nu şi de cea morală. Dar noi nu putem păzi legea morală în afara graţiei. îi putem speria pe oameni făcîndu-i să ţină nişte ritualuri şi ceremonii, dar nici o putere omenească nu-i poate forţa să păzească legea morală. Paul aduce argumentul că noi nu putem fi îndreptăţiţi înaintea lui Dumnezeu prin încercarea de a păzi legea morală sau pe cea ceremonială. Mîncatul, băutul şi alte asemenea lucruri în sine nici nu ne îndreptăţesc, nici nu ne condamnă.

Voi merge mai departe şi voi spune că Paul se referă la *întreaga* Lege şi nu numai la o parte din ea ca avînd încă un caracter de obligativitate asupra oamenilor. Dacă Legea nu mai era obligatorie pentru oameni din cauză că Iesus Cristos a murit, atunci Paul nu avea altceva de făcut decît să zică lucrul acesta. în Galateni 3:10, Paul a scris: „Cei care se bazează pe ţinerea Legii sunt sub blestem, căci e scris: ‚Blestemat este oricine nu continuă să facă tot ce este scris în cartea Legii'", în acest text, Paul solicită ajutor din partea lui Moise ca să arate că Legea este obligatorie pentru *toţi* oamenii şi că nereuşita respectării Legii îi pune pe *toţi* oamenii sub blestemul lui Dumnezeu.

Nici oamenii care încearcă să ţină Legea, nici cei care nu încearcă s-o ţină nu sunt îndreptăţiţi înaintea lui Dumnezeu, căci ei toţi sunt
18
morţi din punct de vedere spiritual. învăţătura lui Paul este că există două categorii de oameni în lume - cei care sunt spirituali, şi cei care nu sunt (vezi Rom.3:21 şi 28). Acest fapt este în armonie cu învăţătura lui Iesus Cristos din Ioan 3:6: „Carnea dă naştere cărnii, dar Spiritul dă naştere spiritului". Pentru nişte oameni care nu au Spiritul Sfînt, Legea este inutilă. Indiferent cît de mult ar încerca cineva (care are, sau care nu are Spiritul Sfînt) să ţină Legea, el nu poate fi îndreptăţit decît prin credinţa spirituală.

în sfîrşit, dacă există „voinţa liberă", ea trebuie să fie cel mai nobil lucru dintr-un om, căci atunci „voinţa liberă", fără Spiritul Sfînt, îl ajută pe om să ţină întreaga Lege! Dar Paul spune că cei care se

bizuie pe „faptele Legii" nu sunt îndreptăţiţi. Lucrul acesta înseamnă că această „voinţă liberă" în cazul cel mai bun este incapabilă să-i pună pe oameni într-o relaţie corectă cu Dumnezeu. De fapt, în Romani 3:20 Paul spune că Legea este necesară ca să ne arate ce este păcatul. „Prin Lege devenim conştienţi cu privire la păcat". Cei care se bizuie pe „faptele Legii" nu recunosc ceea ce este cu adevărat păcatul. Legea n-a fost dată oamenilor ca să le arate ce pot face, ci să le corecteze ideile cu privire la ceea ce este corect şi greşit în ochii lui Dumnezeu. „Voinţa liberă" este oarbă, căci are nevoie să fie învăţată de Lege. De asemenea, ea este neputincioasă, căci nu reuşeşte să îndreptăţească pe nimeni în ochii lui Dumnezeu.

Argumentul 4: Legea este desemnată să-i conducă pe oameni la Cristos prin faptul că le dă o cunoaştere cu privire Ia păcat

Argumentul în favoarea „voinţei libere" este că Legea n-ar fi fost dată dacă noi n-am fi fost în stare s-o respectăm. Erasmus, tu spui în mod repetat: „Dacă nu putem face nimic, care este atunci scopul tuturor legilor, preceptelor, avertismentelor şi promisiunilor?" Răspunsul este că Legea n-a fost dată ca să ne arate ce putem face, şi nici ca să ne ajute să facem ceea ce este corect. Paul spune în Romani 3:20: „Prin Lege devenim conştienţi cu privire la păcat". Scopul Legii e să ne arate ce este păcatul şi unde duce el - la moarte, iad şi mînia lui Dumnezeu. Legea poate doar să evidenţieze aceste lucruri. Ea nu ne poate elibera din ele. Scăparea noastră este numai prin Iesus Cristos şi

ne este dezvăluită în Evanghelie. Nici raţiunea, nici „voinţa liberă" nu-i pot conduce pe oameni la Cristos, căci însăşi raţiunea şi „voinţa liberă" au nevoie de Lege ca să le arate propria lor boală. Paul pune această întrebare în Galateni 3:19: „Care a fost atunci scopul Legii?" Dar răspunsul lui Paul la propria lui întrebare este opusul răspunsului tău şi al lui Hieronimus. Tu spui că Legea a fost dată ca să dovedească existenţa „voinţei libere". Hieronimus spune că ea trebuia să împiedice păcatul. Dar Paul nu spune nici unul din aceste lucruri. Argumentul se bazează pe faptul că oamenii au nevoie de graţie specială ca să combată răul pe care Legea îl expune vederii. Pînă ce nu se stabileşte diagnosticul bolii nu poate fi vorba de tratament. Legea este necesară ca să-i facă pe oameni să-şi vadă starea periculoasă, şi în felul acesta să dorească din toată inima după remediul care se găseşte numai în Cristos. Ca urmare, cuvintele lui Paul din Romani 3:20 pot să pară foarte simple, dar ele au destulă putere ca să elimine complet „voinţa liberă". Paul spune în Romani 7:7: „N-aş fi cunoscut ce înseamnă sa pofteşti dacă Legea nu mi-ar fi spus: ‚Nu pofti'". Aceasta înseamnă că „voinţa liberă" nici măcar nu ştie ce este păcatul! Cum poate atunci „voinţa liberă" să ştie ce este corect sau drept? Şi dacă nu ştie ce este corect, cum se poate strădui să facă ceea ce este corect?

Argumentul 5: Doctrina salvării prin credinţă în Cristos dovedeşte că „voinţa liberă" este falsă

în Romani 3:21-25, Paul proclamă plin de încredere: „Dar acum a fost făcută cunoscut o dreptate/dreptitudine* de la Dumnezeu, aparte

*** Cuvîntul grec *dikaiosyne* are ambele sensuri: a) dreptate în sens juridic — a da în mod echitabil ceea ce se cuvine fiecăruia; b) calitatea de a fi drept (aici se propune neologismul „dreptitudine",**

format cu acelaşi sufix ca şi în cazul cuvintelor: promptitudine, corectitudine, rectitudine, etc. şi care denotă calitatea de a fi ceva), adică a corespunde unui standard, unui cod moralo-etic: fie stabilit de Dumnezeu, fie de omul însuşi. Poţi fi drept după propriul tău standard, sau drept după standardul lui Dumnezeu. La convertire, omului, aflat în faţa tribunalului lui Dumnezeu şi primind sentinţa „vinovat", dacă el cere graţie(re) datorită meritelor lui Iesus Cristos care a ispăşit în locul lui, Dumnezeu ca Judecător îi atribuie/pune în cont (adică îl îndreptăţeşte), fără plată sau merit, conformitatea cu standardul lui Dumnezeu în ce priveşte viaţa dinainte (adică îl socoteşte ca şi cum ar fi trăit după standardul lui Dumnezeu), urmînd ca după convertire omul, prin puterea lui Dumnezeu, să trăiască (tot mai mult) după standardul lui Dumnezeu, adică să se sfinţească. în majoritatea pasajelor din NT, cuvîntul *dikaiosyne* are acest al doilea sens; uneori are primul sens, iar alteori ambele sensuri, doar exegeza pasajului în contextul lui putînd arăta sensul avut în vedere - n. tr.

20

de Lege, pe care o adeveresc Legea şi profeţii. Această dreptate de la Dumnezeu vine prin credinţa în Iesus Cristos la toţi cei ce cred. Nu este nici o diferenţă, căci toţi au păcătuit şi sunt lipsiţi de gloria lui Dumnezeu. Şi ei sunt îndreptăţiţi fără plată prin graţia Lui, prin intermediul răscumpărării care a venit prin Cristos Iesus. Dumnezeu L-a înfăţişat ca un sacrificiu de ispăşire, prin credinţa în sîngele Lui".

Aceste cuvinte sunt lovituri nimicitoare date „voinţei libere". Paul face deosebire între dreptatea pe care o dă Dumnezeu şi dreptatea care vine din respectarea Legii. „Voinţa liberă" ar putea avea succes numai dacă omul ar putea fi salvat prin păzirea Legii. Dar Paul demonstrează clar că noi suntem salvaţi fără să ne bizuim în nici un fel pe respectarea Legii. Indiferent cît de mult ne-am imagina că o presupusă „voinţă liberă" este în stare să facă fapte bune sau să ne facă cetăţeni buni, Paul ar spune că dreptatea (conformarea după standardul divin - n. tr.) pe care o dă Dumnezeu este ceva complet diferit. Este imposibil ca „voinţa liberă" să supravieţuiască asaltului unor versete ca acestea.

De asemenea, aceste versete dau o altă lovitură nimicitoare „voinţei libere". în ele, Paul trage o linie între credincioşi şi necredincioşi (Rom.3:22). Nimeni nu poate nega faptul că presupusa putere a „voinţei libere" este cu totul diferită de credinţa în Iesus Cristos. Dar fără credinţa în Cristos, Paul spune că nimic nu poate fi pe placul lui Dumnezeu. Şi dacă ceva anume nu este pe placul lui Dumnezeu, înseamnă că este păcat. Nu poate fi ceva neutru. De aceea, „voinţa liberă", dacă există, este păcătoasă, pentru că este opusă credinţei şi nu-I dă glorie lui Dumnezeu.

Romani 3:23 este o altă lovitură nimicitoare. Paul nu spune: „Toţi au păcătuit, cu excepţia celor care fac fapte bune prin ‚voinţa lor liberă'". Nu există excepţii. Dacă ar fi posibil să ne facem plăcuţi lui Dumnezeu prin „voinţa liberă", atunci Paul ar fi un mincinos. El ar fi trebuit să lase nişte excepţii. Dar el afirmă limpede că, din cauza păcatului, nimeni nu-L poate glorifica cu adevărat pe Dumnezeu şi nu-I poate fi pe plac. Aceia care sunt pe placul lui Dumnezeu trebuie să ştie că Dumnezeu este mulţumit de ei. Dar Evanghelia noastră ne învaţă că nimic din noi nu-I poate plăcea lui Dumnezeu. întreabă-i pe cei care sunt în favoarea „voinţei libere" dacă există ceva în ei care să-I placă lui Dumnezeu. Ei trebuie să recunoască faptul că nu există

21

aşa ceva. Şi Paul spune clar că nu există.

Chiar şi cei care cred în „voinţa liberă" trebuie să fie de acord cu mine că nu-L pot glorifica pe Dumnezeu prin propria lor putere. Chiar şi cu „voinţa lor liberă", ei se îndoiesc dacă pot să-I placă lui

Dumnezeu. Ca urmare, eu aduc dovada, pe baza mărturiei depuse de conştiinţa lor, că „voinţa liberă" nu-I place lui Dumnezeu. Cu toate puterile şi eforturile ei, „voinţa liberă" este vinovată de păcatul necredinţei. Astfel, vedem că doctrina salvării prin credinţă este contrară oricărei idei de „voinţă liberă".

Argumentul 6: Nu este cazul să ne facem vreo iluzie despre merit sau răsplată

Cei care susţin „voinţa liberă" spun că dacă nu există o „voinţă liberă", atunci nu este cazul de merit sau răsplată.

Ce vor spune susţinătorii „voinţei libere" despre cuvîntul „fără plată" din Romani 3:24? Paul spune: Credincioşii sunt „îndreptăţiţi fără plată prin graţia Lui". Ce fac ei cu „prin graţia Lui"? Dacă salvarea este gratuită, şi dată prin graţie, atunci nu poate fi cîştigată sau meritată. Cu toate acestea, Erasmus declară că un om trebuie să fie în stare să facă ceva pentru a-şi cîştiga salvarea, altfel n-ar merita să fie salvat. El crede că motivul pentru care Dumnezeu îndreptăţeşte pe un om, iar pe altul nu, este din cauză că unul şi-a folosit „voinţa liberă" şi a încercat să fie drept (adică conform standardului lui Dumnezeu - n. tr.), pe cînd celălalt nu. Aceasta îl face pe Dumnezeu să „Se uite la faţa omului", pe cînd Biblia spune că nu-i adevărat (Fap.lO:34). Erasmus şi alţi cîţiva ca el spun că oamenii pot face doar foarte puţin cu „voinţa lor liberă" ca să obţină salvarea. Ei spun că „voinţa liberă" are doar un merit neînsemnat - că ea nu merită prea mult. Dar ei tot mai cred că „voinţa liberă" dă posibilitatea oamenilor de a încerca să-L găsească pe Dumnezeu. Şi ei mai cred că dacă oamenii nu încearcă să-L găsească pe Dumnezeu, atunci este greşeala lor că nu primesc graţia Sa.

Astfel, fie că această „voinţă liberă" are un merit mare, sau unul mic, rezultatul este acelaşi. Graţia lui Dumnezeu este dobîndită prin ea. Dar Paul refuză să admită vreun merit cînd spune că suntem îndreptăţiţi fără plată. Cei care spun că „voinţa liberă" are doar un me-

rit neînsemnat greşesc la fel de mult ca cei care spun că are un mare merit. Şi unii şi alţii susţin că „voinţa liberă" are suficient merit ca să obţină favoarea lui Dumnezeu. Ca urmare, între ei nu este de fapt nici o diferenţă.

în realitate, aceşti susţinători ai „voinţei libere" ne-au dat un exemplu perfect despre un „salt din lac în puţ". Vorbind despre faptul că „voinţa liberă" nu are decît un merit neînsemnat, ei îşi înrăutăţesc prin aceasta situaţia, n-o fac mai bună. Cel puţin aceia care vorbesc despre un merit însemnat (ei sunt numiţi „pelagieni") pun un mare preţ pe graţia lui Dumnezeu din cauză că este nevoie de un mare merit pentru a dobîndi salvarea. Dar Erasmus face ca graţia să fie ieftină. Ea poate fi dobîndită printr-un efort neînsemnat. Paul însă „pulverizează" ambele idei doar prin aceste cuvinte „fără plată" din Romani 3:24. Mai tîrziu, în Romani 11:6, el afirmă că acceptarea noastră de către Dumnezeu se face numai prin graţie: „Şi dacă e prin graţie, atunci nu mai este prin fapte; altfel, graţia n-ar mai fi graţie". învăţătura lui Paul este foarte clară. înaintea lui Dumnezeu nu există noţiunea de merit omenesc (în ce priveşte salvarea - n. tr.), indiferent

cum ar fi meritul, mare sau mic. Nimeni nu merită să fie salvat. Nimeni nu poate face fapte ca să fie salvat. Paul exclude orice fapte aşa-zis făcute cu ajutorul „voinţei libere" şi recunoaşte doar graţia. Noi nu putem avea nici un merit cît de mic în salvarea noastră. Ea are loc doar pe baza graţiei lui Dumnezeu.

Argumentul 7: „Voinţa liberă" nu are valoare, pentru că faptele nu au nimic de a **face cu dreptatea omului înaintea** lui **Dumnezeu**

Voi continua acum cu argumentele lui Paul din Romani 4:2-3: „Dacă, de fapt, Avraam [Abraham] a fost îndreptăţit prin fapte, are ceva cu care să se laude - dar nu înaintea lui Dumnezeu. Ce spune Scriptura? ‚Avraam L-a crezut pe Dumnezeu, şi lucrul acesta i-a fost atribuit ca dreptate'". Acum, Paul nu neagă faptul că Avraam a fost un om drept (adică conform cu standardul lui Dumnezeu). Problema este că toată această dreptate (adică conformare cu standardul divin) nu l-a ajutat să dobîndească salvarea. Toţi sunt de acord că faptele rele nu sunt plăcute lui Dumnezeu. Lucrul acesta este evident. Argumen-

tul lui Paul este că nici faptele bune nu ne fac plăcuţi lui Dumnezeu. Ele merită mînia, nu favoarea Lui. în Romani 4:4-5, Paul p\xne faţă în faţă „un om care face fapte" şi „un om care nu face fapte". Dreptatea, adică faptul că cineva este pe placul lui Dumnezeu, nu-i este pusă la socoteala „celui care face fapte", ci „celui care nu face fapte", ci se încrede în Dumnezeu. Nu există poziţie de mijloc.

Argumentul 8: Un pumn plin de argumente

Trebuie să menţionez alte cîteva argumente împotriva „voinţei libere". O să mă refer la ele doar pe scurt, dar fiecare dintre ele ar putea distruge complet ideea de „voinţă liberă".

De exemplu, sursa graţiei prin care suntem salvaţi este scopul etern al lui Dumnezeu. Aceasta trebuie să elimine ipoteza că Dumnezeu este îndurător faţă de noi doar din cauza a ceva pe care-1 putem face noi.

Un alt argument este bazat pe faptul că Dumnezeu a promis salvarea prin graţie (lui Avraam) înainte de a da Legea. Paul argumentează (Rom.4:13-15; Gal.3:15-21) că dacă acum suntem salvaţi prin păzirea Legii de către „voinţa liberă", atunci lucrul acesta ar însemna că promisiunea salvării prin graţie este anulată. Credinţa, la rîndul ei, n-ar avea nici o valoare.

Paul ne mai spune că Legea poate doar să arate păcatul, nu-1 poate îndepărta. Deoarece „voinţa liberă" poate opera numai pe baza respectării Legii, prin ea nu se poate dobîndi nici o dreptate care să fie plăcută lui Dumnezeu.

în fine, noi toţi suntem sub condamnarea lui Dumnezeu din cauza neascultării păcătoase a lui Adam. Noi toţi ajungem sub această condamnare la naşterea noastră, inclusiv cei care au „voinţă liberă" - dacă există asemenea oameni! Cum poate atunci să ne ajute „voinţa liberă", decît să păcătuim şi să meritäm condamnarea?

Aş fi putut să nu mai amintesc aceste argumente, şi pur şi simplu să fac un comentariu al scrierilor lui Paul. Dar am dorit să arăt cît de nechibzuiţi sunt oponenţii mei, care nu reuşesc să vadă limpede aces-

te lucruri simple. Ii las să mediteze singuri asupra acestor argumente.

Argumentul 9: Paul combate ca netemeinică „voinţa liberă"

Argumentele lui Paul sunt atît de limpezi, încît este uimitor că cineva ar putea să nu-1 înţeleagă. El spune: „Toţi s-au abătut, nu este nici unul drept, nici unul care să facă bine, nici unul singur". Sunt uimit că unii spun: „Unii nu s-au abătut, nu sunt nedrepţi, nu sunt răi, nu sunt păcătoşi; există ceva în om care aspiră spre bine". Şi Paul nu face aceste afirmaţii doar în cîteva pasaje izolate. El le face uneori în mod pozitiv, şi alteori în mod negativ, prin afirmaţii clare şi prin contraste. înţelesul limpede al cuvintelor lui, întregul context şi întreaga întindere a argumentului său se reunesc în aceasta — că în afara credinţei în Cristos nu există nimic în afară de păcat şi condamnare. Oponenţii mei sunt înf rînţi, chiar dacă nu vor să recunoască! Dar nu stă în puterea mea să-i determin să facă lucrul acesta, ci trebuie s-o las pe seama Spiritului Sfînt.

Argumentul 10: Starea omului fără Spirit arată că „voinţa liberă" nu poate face nimic spiritual

în Romani 8:5, Paul împarte omenirea în două - cei din „carne" (natura păcătoasă) şi cei din Spirit (vezi şi Io.3:6). Acest lucru poate însemna doar că cei care nu au Spiritul sunt în carne şi deci în vechea natură păcătoasă. Paul spune că „dacă cineva nu are Spiritul lui Cristos, el nu-I aparţine lui Cristos" (Rom.8:9). Lucrul acesta înseamnă evident faptul că cei fără Spirit aparţin lui Satan. „Voinţa liberă" nu pare să le fi adus prea mult bine! Paul spune că „cei dominaţi de natura lor păcătoasă nu pot să placă lui Dumnezeu" (Rom.8:8). El spune că „mintea păcătoasă este ostilă lui Dumnezeu. Ea nu se supune Legii lui Dumnezeu, nici nu poate face aşa" (Rom.8:7). Este imposibil ca efortul propriu al unor asemenea oameni să-I placă lui Dumnezeu.

Un om numit Origen a sugerat că fiecare om are un „suflet" care posedă capacitatea de a-şi îndrepta atenţia fie asupra „cărnii", fie asupra „Spiritului". Dar aceasta este pur şi simplu o fantezie de-a lui! El nu **are** nici o dovadă cu care să-şi susţină ideea. în realitate, nu există o poziţie de mijloc. Orice lucru care este lipsit de Spirit e carnal (natural, firesc, lumesc), şi cele mai bune activităţi ale cărnii sunt ostile lui Dumnezeu. Este acelaşi lucru ca şi învăţătura lui Cristos din Ma-

tei 7:18 că un pom rău nu poate produce rod bun. Este şi în armonie cu afirmaţiile gemene ale lui Paul — „cel drept va trăi prin credinţă" (Rom.l:17) şi „ceea ce nu este din credinţă e păcat" (Rom.l4:23). Cei care sunt fără credinţă nu sunt îndreptăţiţi, iar cei care nu sunt îndreptăţiţi sunt nişte păcătoşi în care o presupusă „voinţă liberă" nu poate produce decît rău. Astfel, „voinţa liberă" nu este decît o sclavă a păcatului, a morţii şi a lui Satan. O asemenea „libertate" nu este deloc libertate.

Argumentul 11: Cei care ajung să-L cunoască pe Cristos nu s-au gîndit mai înainte **la** El, nu L-au căutat, nici nu
s-au pregătit pentru El

în Romani 10:20, Paul citează Isaia 65:1: „M-am revelat celor care

nu întrebau de Mine; am fost găsit de cei care nu Mă căutau. Am spus unei naţiuni care nu invoca Numele Meu: ‚Iată-Mă'". Paul ştia din propria lui experienţă că nu căutase graţia lui Dumnezeu, ci că o primise în ciuda furiei lui turbate contra ei. Paul spune în Romani 9:30-31 că evreii care au făcut eforturi mari ca să ţină Legea n-au fost salvaţi prin acele eforturi, dar că paginii, care nu aveau nici o relaţie cu Dumnezeu, au primit mila lui Dumnezeu. Aceasta arată limpede că toate eforturile „voinţei libere" a omului sunt inutile şi nu-1 pot salva. Zelul evreilor nu-i ducea nicăieri, în vreme ce nişte ne-evrei care nu aveau o relaţie cu Dumnezeu au primit salvarea. Graţia este dată în mod gratuit, fără plată celor care n-o merită şi nu sunt vrednici de ea, şi nu este cîştigată de vreunul dintre eforturile făcute chiar de cei mai buni şi mai integri dintre oameni.

Argumentul 12: Salvarea unei lumi păcătoase se face **prin graţia lui Cristos, prin intermediul credinţei**

Să ne întoarcem acum la Ioan, care scrie şi el elocvent împotriva „voinţei libere". în Ioan 1:5, el spune: „Lumina străluceşte în întuneric, dar întunericul n-a înf rînt-o"; şi în Ioan 1:10-11: „El era în lume, şi deşi lumea a fost făcută prin El, lumea nu L-a recunoscut. El a venit la ceea ce era al Său, dar ai Săi nu L-au primit". Prin „lumea", Ioan înţelege întreaga rasă umană. întrucît „voinţa liberă" este un lucru

deosebit de bun în om, trebuie să fie inclusă în ceea ce zice Ioan despre „lume". De aceea, potrivit acestor două texte, „voinţa liberă" nu cunoaşte lumina adevărului şi-L urăşte pe Cristos şi pe cei ai Lui. Multe alte pasaje, precum Ioan 7:7; 8:23; 14:7; 15:19; Lloan 2:16; 5:19, proclamă faptul că „lumea" (şi faptul că ea include în mod special „voinţa liberă") este sub porunca lui Satan.

„Lumea" include tot ceea ce nu este pus deoparte pentru Dumnezeu de către Spiritul Sfînt. Acum, dacă ar fi existat cineva în lume care să cunoască adevărul prin intermediul „voinţei libere" şi care, tot prin ea, să nu-L urască pe Cristos, Ioan ar fi modificat ceea ce a scris. Dar el nu a făcut-o. De aceea, e limpede că „voinţa liberă" este la fel de vinovată ca şi „lumea". în Ioan 1:12-13, Ioan continuă: „Totuşi, tuturor celor ce L-au primit, celor care cred în Numele Său, El ie-a dat dreptul să devină copii ai lui Dumnezeu — copii născuţi nu din descendenţă naturală, nu din decizie omenească sau din voia unui soţ, ci născuţi din Dumnezeu". „Nu din descendenţă naturală" înseamnă că este inutil să te bizuieşti pe locul tău de naştere sau pe familia ta. „Nu din decizie omenească" înseamnă că este o nechibzuinţă să te încrezi în „faptele Legii". „Sau din voia unui soţ" înseamnă că nici un efort făcut de om nu-L poate face plăcut lui Dumnezeu.

Dacă „voinţa liberă" este utilă la ceva, Ioan ar fi trebuit să nu respingă „decizia omenească", altfel s-ar găsi în pericolul descris de Isaia 5:20: „Vai de cei care numesc binele rău". Nu poate exista nici o îndoială privitor la faptul că naşterea naturală nu este de nici un folos în dobîndirea salvării, deoarece în Romani 9:8 Paul scrie: „Nu copiii naturali sunt copiii lui Dumnezeu, ci copiii promisiunii".

Apoi Ioan mai spune în Ioan 1:16: „Noi toţi am primit din plinătatea graţiei Sale binecuvîntare peste binecuvîntare". Astfel, noi primim

binecuvîntări spirituale numai prin graţia Altuia şi nu prin propriile noastre eforturi. Aceste două lucruri se exclud reciproc - că graţia este aşa de ieftină, că oricine o poate cîştiga oricînd, şi în acelaşi timp graţia este atît de scumpă, încît o putem primi numai prin meritul unui singur Om, Iesus Cristos.

Doresc oponenţilor mei să-şi dea seama că, atunci cînd aduc argumente în favoarea „voinţei libere", ei îl neagă pe Cristos. Dacă noi putem obţine graţia prin „voinţa liberă", nu avem nevoie de Cristos. Iar dacă îl avem pe Cristos, atunci nu avem nevoie de „voinţă liberă".

27

Susţinătorii „voinţei libere" dovedesc că-L neagă pe Cristos prin acţiunea lor, pentru că unii dintre ei recurg chiar şi la mijlocirea Măriei şi a „sfinţilor" şi nu se încred numai în Cristos ca singurul Mediator între om şi Dumnezeu. Ei toţi îl abandonează pe Cristos în lucrarea Lui ca Mediator şi Salvator, şi privesc meritele lui Cristos ca avînd o valoare mai mică decît propriile lor eforturi.

Argumentul 13: Cazul lui Nicodim în Ioan 3 se opune „voinţei libere"

Să privim la virtuţile lui Nicodim (Io.3:l-2). El mărturiseşte despre Cristos că este adevărat şi că a venit de la Dumnezeu. El se referă la minunile lui Cristos. El îl caută pe Cristos ca să audă mai multe de la El. Acum cînd aude despre naşterea din nou (Io.3:3-8), recunoaşte că aşa ceva căutase el în trecut? Nu! El este uimit, nedumerit, şi la început îşi întoarce spatele de la ea, gîndindu-se că este o imposibilitate (Io.3:9). Chiar şi cei mai mari filozofi trebuie să recunoască faptul că ei nu cunosc despre Cristos, şi cu mult mai puţin pot ei să caute acele lucruri care ţin de salvare. Cînd recunosc lucrul acesta, atunci admit că „voinţa lor liberă" este neştiutoare şi neputincioasă.

Argumentul 14: „Voinţa liberă" este inutilă din cauză că salvarea este numai prin Cristos

Este limpede din Ioan 14:6, unde se spune despre Cristos că este „Calea, Adevărul şi Viaţa", că salvarea se găseşte numai în Iesus Cristos. Aşa stînd lucrurile, tot ce se află în afara lui Cristos poate fi numai întunecos, fals şi mort. Ce nevoie ar fi avut Cristos să vină dacă oamenii ar fi înţeles din fire calea către Dumnezeu, ar fi cunoscut adevărul lui Dumnezeu şi ar fi avut parte de viaţa lui Dumnezeu? Oponenţii noştri spun că oamenii răi au „voinţă liberă" chiar dacă fac abuz de ea. Dacă aşa stau lucrurile, atunci există ceva bun chiar şi în cei mai răi dintre oameni. Şi dacă acesta este adevărul, atunci Dumnezeu este nedrept să-i condamne. Dar Ioan spune că cei care nu cred în Iesus Cristos sunt deja condamnaţi (Io.3:18). Dar dacă oamenii posedă acest lucru bun numit „voinţa liberă", atunci Ioan ar fi trebuit să fi spus că ei sunt condamnaţi doar din cauza părţii lor rele, nu din

28

cauza părţilor bune din ei. Scriptura spune: „Oricine îl respinge pe Fiul nu va vedea viaţa, căci mînia lui Dumnezeu rămîne asupra lui" (Io. 3:36). Aceasta trebuie că înseamnă omul în întregime. Dacă n-ar fi aşa, atunci ar exista în om o parte care îl împiedică să fie condamnat, şi el ar continua să păcătuiască fără nici o teamă, sigur de faptul că el nu poate fi condamnat.

Din nou, citim în Ioan 3:27 că „un om poate primi numai ceea ce

îi este dat din cer". Aceasta se referă în mod special la capacitatea cuiva de a face voia lui Dumnezeu. Numai ceea ce vine de sus îl poate ajuta pe om să facă voia lui Dumnezeu. Dar „voinţa liberă" nu vine de sus, ceea ce înseamnă că „voinţa liberă" este inutilă.

în Ioan 3:31, Ioan spune: „Cel care este de pe pământ aparţine pământului şi vorbeşte ca de pe pământ; cel care vine din cer este mai presus de toţi". Acum, „voinţa liberă" precis că n-are origine cerească. Ea este de pe pământ, şi nu există o altă posibilitate. Lucrul acesta poate însemna deci că „voinţa liberă" nu are nimic de a face cu lucrurile cereşti. Ea poate fi preocupată numai de lucrurile pământeşti.

Cristos spune în Ioan 8:23: „Voi sunteţi de jos, Eu sunt de sus. Voi sunteţi din această lume, Eu nu sunt din această lume". Dacă această afirmaţie ar însemna doar că trupurile lor sunt din lume, afirmaţia nu ar fi necesară, căci ei ştiau deja lucrul acesta. Cristos vrea să spună că lor le lipsea total orice putere spirituală, şi că aceasta putea să vină numai de la Dumnezeu.

Argumentul 15: Omul este incapabil să creadă Evanghelia, aşa că toate eforturile lui nu-1 pot salva

în Ioan 6:44, Cristos spune: „Nimeni nu poate veni la Mine dacă nu-1 atrage Tatăl care M-a trimis". Aceasta elimină complet „voinţa liberă". Domnul continuă să explice atragerea făcută de Tatăl: „Oricine ascultă de Tatăl şi învaţă de la El vine la Mine" (v.45). Voinţa omului, lăsată singură, nu poate face nimic în ce priveşte venirea la Cristos pentru salvare. Chiar şi cuvîntul Evangheliei este auzit în zadar dacă Tatăl însuşi nu vorbeşte inimii şi nu ne atrage la Cristos. Erasmus doreşte să minimalizeze, să reducă la minimum înţelesul clar al acestui text prin faptul că-i aseamănă pe oameni cu nişte oi care reacţionează atunci cînd păstorul le arată o ramură verde. El argumentează că

există ceva în om care reacţionează la Evanghelie. Dar lucrul acesta nu este adevărat, căci chiar dacă Dumnezeu arată darul sacrificiului propriului Său Fiu unor oameni care nu au tangenţă cu Dumnezeu, ei nu reacţionează la aceasta pînă nu lucrează El la inima lor. într-adevăr, fără lucrarea interioară a Tatălui, oamenii mai degrabă îl vor persecuta pe Fiul Său decît îl vor urma. Dar, atunci cînd Tatăl arată ce minunat este Fiul Său acelor persoane cărora le-a dat pricepere, atunci ei sunt atraşi la El. Asemenea oameni sunt deja „oi", şi ei cunosc vocea Păstorului!

Argumentul 16: Necredinţa universală dovedeşte că „voinţa liberă" este falsă

în Ioan 16:8, Iesus spune că Spiritul Sfînt va „convinge lumea de vinovăţie cu privire la păcat". în versetul 9, el explică faptul că păcatul înseamnă că „oamenii nu cred în Mine". Acum, acest păcat al necredinţei nu este în pielea sau în părul lor, ci în mintea şi voinţa lor. Toţi oamenii fără excepţie sunt la fel de ignoranţi în privinţa necredinţei lor vinovate după cum sunt de ignoranţi cu privire la Cristos însuşi. Vinovăţia necredinţei trebuie să le fie dezvăluită prin Spiritul Sfînt. Ca urmare, tot ce se află în om, inclusiv „voinţa liberă", este condamnat de Dumnezeu şi poate doar să adauge la vinovăţia de care el nu este conştient pînă în clipa în care Dumnezeu i-o arată. întreaga

Scriptură îl proclamă pe Cristos ca fiind singura cale de salvare. Toţi cei aflaţi în afara lui Cristos sunt sub puterea lui Satan, a păcatului, a morţii şi sub mînia lui Dumnezeu. Numai Cristos îi poate salva pe oameni de sub stăpînirea lui Satan. Noi nu suntem scăpaţi de nici o putere care acţionează în interiorul nostru decît numai prin graţia lui Dumnezeu.

Argumentul 17: Puterea „cărnii" în credincioşii adevăraţi dovedeşte falsitatea „voinţei libere"

Din vreun motiv oarecare, tu treci cu vederea argumentele mele din Romani 7 şi Galateni 5. Aceste două capitole ne arată că şi în credincioşii adevăraţi puterea „cărnii" este aşa de mare, încît ei nu pot face ceea ce ştiu că ar trebui să facă şi doresc să facă. Natura ome-

nească este atît de rea, chiar şi în nişte oameni care au în ei Spiritul lui Dumnezeu, încît nu numai că nu reuşesc să facă ceea ce este drept, dar se şi luptă împotriva acestui lucru. Ce se poate face atunci cînd există o putere în cei care nu sunt născuţi din nou ca să facă binele? După cum spune Paul în Romani 8:7: „Mintea carnală este duşmănie împotriva lui Dumnezeu". Aş vrea să-1 văd pe omul care poate face ineficace acest argument!

Argumentul 18: Cunoaşterea faptului că salvarea nu depinde de „voinţa liberă" poate fi ceva foarte mîngîietor

Mărturisesc că n-aş vrea să am „voinţă liberă" chiar dacă mi-ar fi dată! Dacă salvarea ar fi lăsată pe seama mea, nu m-aş putea măsura cu toate pericolele, dificultăţile şi diavolii cu care aş avea de luptat. Dar chiar dacă n-aş avea duşmani cu care să mă lupt, n-aş putea fi niciodată sigur de reuşită. N-aş fi niciodată sigur că I-am plăcut lui Dumnezeu sau că mai este necesar să fac ceva. Pot dovedi lucrul acesta din propria mea experienţă dureroasă timp de mulţi ani. Dar salvarea mea este în mîna lui Dumnezeu şi nu în a mea. El va fi fidel promisiunii Lui că mă va salva, nu pe baza a ceea ce fac eu, ci potrivit marii Sale îndurări. Dumnezeu nu minte, şi nici nu-1 va lăsa pe duşmanul meu diavolul să mă smulgă din mîinile Sale. Prin „voinţa liberă", nimeni nu poate fi salvat. Dar prin graţia fără plată, mulţi vor fi salvaţi. Şi nu numai atît, dar mă şi bucur să ştiu că pot să-I plac lui Dumnezeu nu din cauza a ceea ce fac, ci din cauza graţiei Sale. Dacă fac prea puţin sau ceva greşit, El mă iartă în îndurarea Sa şi mă face mai bun. Aceasta este gloria tuturor creştinilor.

Argumentul 19: Onoarea lui Dumnezeu nu poate fi defăimată

Poate că-ţi faei griji din cauză că este greu să aperi onoarea lui Dumnezeu în toate acestea. „La urma urmei", ai putea spune tu, „El îi condamnă pe cei care nu pot să nu păcătuiască şi care sunt forţaţi să rămînă aşa din cauză că Dumnezeu n-a ales să-i salveze". După cum spune Paul: „Ca şi ceilalţi, noi am fost din fire obiecte ale mîniei" (Ef.2:3). Dar tu trebuie să priveşti lucrurile dintr-un alt unghi. Dumnezeu ar vrea să fie respectat ca Unul care e îndurător faţă de toţi cei pe care-i îndreptăţeşte şi-i salvează, deşi ei sunt complet nevrednici. Noi ştim că Dumnezeu este divin. El mai este înţelept şi drept. Dreptatea Lui nu este ca dreptatea omenească. înţelegerea noastră ome-

nească nu poate pricepe deplin cum stau lucrurile, aşa cum exclamă Paul în Romani 11:33: „O, adîncimea bogăţiilor înţelepciunii şi cunoaşterii lui Dumnezeu! Cît de insondabile sunt judecăţile Sale şi cît imposibil de urmărit sunt căile Sale!" Dacă suntem de acord că natura, puterea, înţelepciunea şi cunoştinţa lui Dumnezeu sunt cu mult deasupra noastră, ar trebui să şi credem că dreptatea Lui este mai înaltă şi mai bună decît a noastră. El a promis că atunci cînd ne va arăta gloria Sa, vom vedea limpede ceea ce acum trebuie să credem - faptul că El este, a fost şi va fi totdeauna drept.
Iată un alt exemplu. Dacă foloseşti raţiunea omenească ca să priveşti modul în care Dumnezeu conduce treburile lumii, eşti obligat să spui fie că nu există Dumnezeu, fie că El este nedrept. Cei nelegiuiţi prosperă, iar cei buni suferă (vezi Iov 12:6 şi Psalm 73:12), şi lucrul acesta pare să fie nedrept. Astfel, mulţi oameni neagă existenţa lui Dumnezeu şi spun că totul se petrece la întîmplare. Răspunsul la această problemă este că există o viaţă după această viaţă şi că tot ce nu este pedepsit şi răsplătit aici va fi pedepsit şi răsplătit acolo. Această viaţă nu este altceva decît o pregătire pentru, sau mai degrabă un început al vieţii viitoare. Această problemă a fost dezbătută în fiecare epocă, dar n-a fost niciodată rezolvată decît prin aceea că se dă crezare Evangheliei aşa cum se găseşte ea în Biblie. Trei lumini îşi aruncă razele asupra problemei: lumina naturii, lumina graţiei şi lumina gloriei. Prin lumina naturii, Dumnezeu pare să fie nedrept, pentru că cei buni suferă, iar cei nelegiuiţi prosperă. Lumina graţiei ne ajută şi ea, dar nu explică cum poate Dumnezeu să condamne pe cineva care, prin propria lui putere, nu poate face altceva decît să păcătuiască şi să fie vinovat. Numai lumina gloriei va explica aceasta în ziua din urmă cînd Dumnezeu Se va revela pe Sine ca Dumnezeu care este în întregime drept, cu toate că judecata făcută de El este dincolo de înţelegerea fiinţelor omeneşti. Un om pios crede că Dumnezeu cunoaşte şi rînduieşte dinainte toate lucrurile, şi că nimic nu se întîmplă fără voia Lui. Nici un om, nici un înger, nici o altă creatură nu au deci o „voinţă liberă". Satan este prinţul acestei lumi şi-i ţine pe toţi oamenii captivi pînă ce sunt eliberaţi de către puterea Spiritului Sf înt.

Capitolul 2

Ceea ce a susţinut Erasmus

Argumentul 1:
Argumentul 2:
Argumentul 3:
Argumentul 4:
Argumentul 5:
Argumentul 6:
Argumentul 7:
Argumentul 8:
Argumentul 9:
Argumentul 10:
Argumentul 11:
Argumentul 12:

Argumentul 13:
Argumentul 14:
Argumentul 15:
Argumentul 16:
Definiţia lui Erasmus despre „voinţa liberă" 33
Argumentul lui Erasmus dintr-o carte apocrifă 34
Cele trei concepţii ale lui Erasmus despre „voinţa liberă" 35
Revenire la argumentul lui Erasmus din Eclesiastic 15:14-17 36
Continuarea examinării modului în care Erasmus se foloseşte de Eclesiastic 15:14-17 37
Argumentele lui Erasmus trebuie să însemne că voinţa omului este complet liberă 37
Geneza 4:7 - un alt text ca dovadă că o poruncă nu înseamnă capacitatea de a te supune 38
Deuteronom 30:19 - „Legea este desemnată să dea cunoştinţă despre păcat" 39
Confuzia pe care o face Erasmus între Lege şi Evanghelia 40
Voia revelată a lui Dumnezeu şi voia Lui secretă 41
Obligaţia nu este o dovadă a capacităţii de a ne supune 42
Omul nu trebuie să caute să afle voia secretă a lui Dumnezeu 43
Legea arată slăbiciunea omului şi puterea salvatoare a lui Dumnezeu 44
în Noul Testament ne sunt date învăţături care să-i călăuzească pe cei îndreptăţiţi 45
Baza pentru răsplată este promisiunea lui Dumnezeu, nu meritul omului 46
Suveranitatea lui Dumnezeu nu distruge responsabilitatea noastră 47

Argumentul 1: Definiţia lui Erasmus despre „voinţa liberă"

Ca să fiu echitabil, trebuie să citez propria ta definiţie pe care o dai „voinţei libere". Tu spui: „Eu înţeleg că ‚voinţa liberă' e o putere a voinţei omeneşti prin care un om poate să pună singur în practică acele lucruri care duc la salvarea eternă sau să se întoarcă de la ele". Cum poţi să numeşti aceasta o definiţie?! O definiţie ar trebui să fie clară, pe cînd fiecare parte a acestei afirmaţii trebuie să fie explicată ca să fie înţeleasă. De asemenea, tu porneşti să defineşti un lucru, dar sfîrşeşti prin a defini ceva cu totul diferit. Vreau să spun că numai Dumnezeu are libertatea de voinţă pe care o descrii tu şi pe care o socoteşti că aparţine oamenilor. Dar un om este ca un sclav, a cărui singură libertate este să se supună stăpînului său. Oamenii acţionează doar potrivit poruncilor stăpînului lor. Aceasta este „libertatea de voinţă" pe care o descrii tu?

Acum, voi lua pe bucăţi această aşa-zisă definiţie. Unele părţi ale ei sunt destul de clare, dar pe altele trebuie să le scot în evidenţă înainte de a le ataca. Se pare că le e teamă de lumină ca şi cum ar fi vinovate de ceva! Voi începe prin a presupune că „puterea voinţei omeneşti" despre care vorbeşti tu e o putere de a alege sau a respinge ceva, o putere de a aproba sau a dezaproba ceva. Aceasta e într-adevăr funcţia voinţei omeneşti. Dar tu adaugi: „prin care un om poate să pună singur în practică..." Ceea ce faci tu e să desparţi un om de voinţa lui. Tu dai unui om putere să-şi direcţioneze voinţa. Dar voinţa unui om e o parte din el însuşi - e acea parte din el care face aceste alegeri. E clar că a separa un om de voinţa lui şi a-i da putere peste ea e ceva absurd! Dacă am înţeles cumva greşit, e vina ta că n-ai scris mai clar! Acum, care sunt lucrurile care „duc la salvare eternă"? Ele trebuie să fie cuvintele şi lucrările lui Dumnezeu. Nimic altceva nu ne poate duce la salvare eternă. Dar mintea omenească nu poate pricepe semnificaţia salvării. Paul spune: „Nici un ochi n-a văzut, nici o ureche n-a auzit, nici o minte nu a imaginat ceea ce a pregătit Dumnezeu pentru cei care îl iubesc". Apoi continuă să spună cum putem noi să cunoaştem asemenea lucruri - „Dumnezeu ne-a revelat lucrul acesta prin Spiritul Său". Aceasta înseamnă că fără Spiritul noi n-am putea cunoaşte niciodată această salvare şi astfel n-am putea „pune în practică" lucrurile legate de ea.

34

Cîţiva dintre cei mai instruiţi oameni pe care i-a cunoscut această lume au privit lucrurile spirituale ca pe o absurditate. De fapt, cu cît au fost mai strălucite minţile lor, cu atît mai ridicol le-a apărut adevărul spiritual. Oamenii pot cunoaşte realitatea lucrurilor spirituale din inimile lor numai pentru că Spiritul Sf înt aruncă lumină asupra lor. Apoi, tu ne informezi că „voinţa liberă" este o putere a voinţei omeneşti care poate să decidă singură să primească sau nu Cuvîntul şi lucrarea lui Dumnezeu. Aceasta înseamnă a face voinţa omenească capabilă să aleagă cerul sau iadul. înseamnă că nu este loc pentru Spiritul Sfînt sau pentru graţia lui Dumnezeu. Aceasta înseamnă să pui voinţa omenească la acelaşi nivel cu Dumnezeu.

Şi acei oameni numiţi pelagieni au făcut lucrul acesta. Dar tu îi depăşeşti! Ei au divizat „voinţa liberă" în două părţi - puterea de a înţelege diferenţa între lucruri şi puterea de a alege între ele. Dar „voinţa ta liberă" are acea putere de a alege nişte lucruri eterne care e complet incapabilă să înţeleagă. Tu ai creat o „jumătate de voinţă liberă"! De asemenea, te contrazici pe tine însuţi, pentru că ai spus odată că „voinţa omenească nu poate face nimic fără graţie". Dar cînd ajungi la scrierea unei definiţii a „voinţei libere", tu permiţi voinţei omului o libertate totală. Eşti cu adevărat un om foarte ciudat! Prefer învăţăturile unora dintre vechii filozofi decît ale tale. Ei spuneau că un om lăsat de capul lui va face numai rău. Omul ar putea alege binele numai cu ajutorul graţiei divine. Ei spuneau că oamenii sunt liberi să coboare, dar că au nevoie de ajutor ca să urce! Dar este ceva ridicol să numeşti aceasta „voinţă liberă". Din acest motiv, aş putea spune că o piatră are „voinţă liberă", întrucît poate să coboare numai dacă nu este ridicată de cineva! învăţătura filozofilor este mai bu-

nă decît a ta. Piatra ta poate alege atît să urce, cît şi să coboare!
Argumentul 2: Argumentul lui Erasmus dintr-o carte apocrifă
Tu aduci argumente pentru „voinţa liberă" din cartea apocrifă Eclesiastic 15:14-17. „Dumnezeu de la început 1-a făcut bărbat şi 1-a lăsat în seama propriului său sfat". Scriitorul mai adaugă următoarele cuvinte despre poruncile şi preceptele lui Dumnezeu: „Dacă vrei să păzeşti poruncile Mele şi să păstrezi continuu credinţa care îmi place, ele te vor apăra. El a pus înaintea ta foc şi apă, şi tu-ţi vei întinde mî-
35
na asupra lor. înaintea omului este viaţa şi moartea, şi i se va da ceea va dori el".
Aş putea scoate din discuţie acest aşa-zis text concludent spunînd că Eclesiastic n-a fost inclus de către evrei în Vechiul Testament, dar este suficient că tu însuţi îl descrii ca fiind „neclar şi ambiguu". Ţi-ar trebui o eternitate ca să găseşti un pasaj care să ne spună limpede ceea ce este „voinţa liberă".
Argumentul 3:
Cele trei concepţii ale lui Erasmus despre „voinţa liberă"
Tu prezinţi trei concepţii despre „voinţa liberă" pornind de la una singură! Să le examinăm pe fiecare. Prima concepţie e că omul nu poate să vrea a face binele; el nu poate începe să facă binele, nu-1 poate continua şi nici sfîrşi fără a primi o favoare deosebită din partea lui Dumnezeu. Tu numeşti această concepţie „aspră, dar destul de proba-
A doua, pe care o priveşti „mai aspră", este că „voinţa libera poate duce numai la păcat şi că numai graţia poate duce la virtute.
A treia, despre care spui că este „cea mai aspră", e faptul că „voinţa liberă" este fără sens şi că Dumnezeu este cauza atît a binelui, cît şi a răului din noi.
Tu eşti pregătit s-o accepţi pe prima dintre aceste concepţii pentru că ea dă voie ca omul să facă un oarecare efort. Tu spui că te opui celorlalte două concepţii. Nu prea se vede că ştii despre ceea ce vorbeşti! Acestea nu sunt deloc trei concepţii diferite. Ele sunt una şi aceeaşi concepţie exprimată în moduri diferite şi în vremuri diferite de că-,
tre oponenţii tăi. Definiţia pe care o dai tu „voinţei libere" nu seamănă cîtuşi de puţin cu această primă concepţie despre care spui că este acceptabilă. Definiţia ta spune că „voinţa liberă" poate face atît răul, cît şi binele. Dar concepţia pe care o accepţi spune că voinţa omului nu poate alege binele fără ajutorul graţiei lui Dumnezeu. Acum ai două voinţe în conflict. Acceptînd prima concepţie, eşti de acord că „voinţa liberă" nu poate face binele. Puţin mai devreme ai spus: «Voinţa omenească este atît de rea, încît şi-a pierdut libertatea şi este forţată să servească păcatului şi nu poate să se întoarcă la o stare mai bună". Cu toate acestea, cînd eu spun exact acelaşi lucru, tu spui: „N-am auzit
36
niciodată ceva atît de absurd". Ceea ce scrii tu înseamnă că încercarea de a face bine este, şi în acelaşi timp nu este în puterea „voinţei libere". Dacă asta nu-i un nonsens, atunci nu ştiu ce mai este!
Afirmaţiile pe care le faci se opun atît de mult una alteia, încît nu există posibilitatea de a le armoniza. Nu există nici un punct comun

între „a fi în stare să faci binele" şi „a nu fi în stare să faci binele". în ce priveşte concepţia a doua şi a treia pe care le-ai descris în linii generale, nu există nimic în ele care să nu se găsească în cea dintîi. Toate trei sunt într-o armonie perfectă. Tu spui că te opui numai celei de a doua şi a treia concepţii, dar toate trei spun limpede că voinţa omenească şi-a pierdut libertatea; ea este nevoită să servească păcatul şi nu poate să dorească binele. Acum, dacă lucrul acesta este adevărat, urmează de aici că atunci cînd omul face răul, el face aşa pentru că este nevoit. El nu are ce face.

Argumentul 4:
Revenire la argumentul Iui Erasmus din Eclesiastic 15:14-17

Să revenim la acest pasaj din cartea apocrifă şi să-1 comparăm cu prima dintre cele trei concepţii la care tocmai ne-am referit. Această concepţie, despre care crezi că e probabil corectă, afirmă că „voinţa liberă" nu poate să vrea a face binele. Dar pasajul din Eclesiastic este citat ca o dovadă a faptului că „voinţa liberă" poate face ceva bun. După părerea ta, acest pasaj ar trebui să sprijine prima concepţie, dar nu spune absolut nimic despre aceasta. Ai fi putut la fel de bine să citezi un pasaj despre Pilat ca guvernator al Siriei care să dovedească faptul că Iesus Cristos era Mesia!

Dar, ca să fim nepărtinitori, vom examina pasajul din Eclesiastic 15:14-17. El începe astfel: „Dumnezeu de la început 1-a făcut bărbat şi 1-a lăsat în seama propriului său sfat". Pînă aici nu se face nici o referire la porunci;-Voinţa omului era complet liberă atunci cînd Dumnezeu 1-a făcut stăpîn peste toate lucrurile. Dar apoi se spune despre Dumnezeu că a adăugat poruncile şi preceptele Sale, spunînd: „Dacă vrei să-Mi păzeşti poruncile..." Şi lucrul acesta este adevărat. Dumnezeu 1-a îndepărtat pe om din poziţia lui de dominare, şi de atunci încolo el s-a aflat sub poruncile lui Dumnezeu. El n-a fost liber. După cum vezi, este posibil să înţelegem acest pasaj într-un mod care să-mi

convină mie şi nu ţie! Felul cum înţeleg eu pasajul corespunde întregii Scripturi. Felul cum îl înţelegi tu pune acelaşi text contra întregii Scripturi.

Argumentul 5: Continuarea examinării modului în care Erasmus se foloseşte de Eclesiastic **15:14-17**

Tu eşti de părere că aceste cuvinte: „Dacă vrei să păzeşti..." arată că omul este în stare să aleagă în mod liber. A argumenta în felul acesta înseamnă a face judecarea cuvintelor lui Dumnezeu de către raţiunea omenească. Dar eu pot să dovedesc faptul că şi potrivit raţiunii omeneşti cuvintele „dacă vrei" nu înseamnă totdeauna o capacitate de supunere. De exemplu, părinţii le spun adesea copiilor lor să facă ceva nu ca să dovedească ceea ce pot face ei, ci ca să dovedească ceea ce nu pot face, astfel ca ei să se înveţe să ceară ajutor.

Iată cum Se poartă Dumnezeu cu noi. El ne dă Legea Sa, pentru a da în vileag totala noastră incapacitate de a o păzi sau respecta. Aceasta este învăţătura lui Paul din Romani 3:20; 5:20; Galateni 3:19,24.

Argumentul 6: Argumentele lui Erasmus vor să însemne că voinţa omului este **complet** liberă

în argumentul adus de tine există o contradicţie fundamentală. Pe de o parte, spui că aceste cuvinte din Eclesiastic 15:14-17 („dacă vrei să păzeşti...") înseamnă că un om poate să vrea în mod liber, dar nu vrea. Dar tu mai spui că prima dintre cele trei concepţii posibile pe care le-ai afirmat este probabil adevărată. Acea concepţie spunea însă că „voinţa liberă" nu poate face binele. Nu pot fi adevărate ambele puncte de vedere!

Acum, Eclesiasticul nu spune: „Dacă vrei să doreşti şi încerci să păzeşti poruncile Mele..." El spune: „Dacă vrei să păzeşti poruncile Mele..." De aceea, dacă Eclesiasticul este cumva în favoarea „voinţei libere", ea trebuie să fie o libertate totală şi nu numai una pe jumătate. Aceasta este concluzia la care au ajuns oamenii aceia numiţi pelagieni în privinţa acestor cuvinte.

Oricine doreşte să-i contrazică pe pelagieni se va confrunta cu o problemă serioasă. Acea persoană ar dori poate să existe o mică canti-

tate de „voinţă liberă" în acest pasaj, aşa ca şi tine. Aceasta înseamnă că omul este liber doar să dorească şi să încerce să asculte de Dumnezeu. Pelagienii ar răspunde spunînd că pasajul susţine ori „voinţa liberă" totală, ori sclavia totală a voinţei. Şi ei ar duce argumentul şi mai departe, căci pasajul spune: „Dacă vrei să păzeşti credinţa..." Ca rezultat, ei învaţă că omul e de asemenea liber să creadă. Dar Paul pledează puternic în Scriptură împotriva acestui lucru, căci spune că ea, credinţa, este darul minunat al lui Dumnezeu (Ef .2:8).

Dar să revin la argumentul meu că pasajul din Eclesiastic nu pledează în favoarea „voinţei libere". Este cu totul greşit să deduci că aceste cuvinte „dacă vrei" trebuie să însemne „de aceea poţi". Primul om, Adam, a fost ajutat de graţia lui Dumnezeu, şi totuşi n-a ascultat. Dacă Adam n-a ascultat, atunci ce putem face noi fără graţia lui Dumnezeu? „Voinţa liberă" este complet neputincioasă. Dacă pui situaţia lui Adam alături de Eclesiastic 15:14-17, vei vedea că acest pasaj, departe de a fi în favoarea „voinţei libere", este un argument foarte puternic împotriva ei. Acest pasaj ne învaţă datoria de a face voia lui Dumnezeu şi nu capacitatea noastră de a asculta de Dumnezeu.

Argumentul 7: Geneza 4:7 - un alt text ca dovadă că o poruncă nu înseamnă capacitatea de a te supune

Acest text este: „Păcatul stă la pîndă la uşa ta; el doreşte să te aibă, dar tu trebuie să-l stăpîneşti". Tu citezi aceste cuvinte ca să dovedeşti că gîndurile rele pot fi învinse şi că nu e nevoie ca ele să ducă la un păcat. Aici te contrazici din nou. Ai spus deja că acea concepţie care este probabil adevărată e aceea care spune că voinţa omului nu poate dori ceea ce este bine. Cu toate acestea, aici spui că omul poate învinge dorinţele rele fără să aibă nevoie de ajutorul lui Cristos sau de acela al Spiritului Sţînt.

De fapt, textul nu spune aşa ceva. Este un alt exemplu de om căruia i se arată ceea ce ar trebui să facă şi nu ceea ce poate să facă. Un alt exemplu este prima poruncă: „Să nu ai alţi dumnezei în faţa Mea". Textele sunt nişte porunci, şi poruncile nu implică o capacitate de supunere. Mai degrabă, ele dau pe faţă incapacitatea, ca în cazul lui Cain.

Argumentul 8: Deuteronom 30:19 - „Legea este desemnată să dea cunoştinţă despre păcat"

Acesta este cel de al treilea pasaj pe care-1 citezi în favoarea „voinţei libere". Aici scrie: „Am pus înaintea ta viaţa şi moartea, binecuvîntările şi blestemele. Alege acum viaţa". Tu spui: „Ce-ar putea fi mai limpede ca faptul că un om are libertate de alegere?" Dar eu răspund că eşti orb! Cînd Moise a spus: „Alege viaţa", a ales poporul viaţa? Dacă ar fi făcut aşa, atunci n-ar mai fi fost nevoie de lucrarea Spiritului Sf înt.

Tu spui: „Este ridicol să spui unui om care stă la o intersecţie: ‚Du-te pe ce drum vrei' atunci cînd numai un drum este liber în faţa lui". Ce ilustraţie naivă! Este adevărat că ne aflăm la o răscruce, dar ambele drumuri ne sunt închise - nu numai unul. Noi nu suntem în stare s-o luăm pe drumul care duce spre bine fără a avea graţia lui Dumnezeu. Şi n-o putem lua nici pe drumul celălalt fără a avea permisiunea lui Dumnezeu! în Romani 3:20, Paul nu spune: „Prin Lege devenim conştienţi faţă de putere sau de bunătate". El nu spune: „Prin Lege vine puterea de voinţă". El spune: „Prin Lege devenim conştienţi faţă de păcat". Legea nu spune ceea ce pot face oamenii, ci ceea ce ar trebui să facă.

Tu citezi apoi din Deuteronom 3 despre „alegere", „îndepărtare" şi „păzire". Tu spui că dacă oamenii nu au de fapt puterea de a face aceste lucruri, atunci poruncile sunt fără rost. Dar, zic eu din nou, toate aceste porunci spun ceea ce ar trebui să facă oamenii. Ele nu sunt fără rost. Ele sunt menite să-1 înveţe pe omul mîndru cît de neputincios e el. Tu încerci să ridiculizezi această poziţie asemănînd-o cu un om care este legat fedeleş, dar cu mîna stîngă liberă. I se spune că în dreapta are vin bun, iar în stînga are otravă. Apoi i se spune să aleagă una dintre ele. Ce încerci să dovedeşti cu o asemenea imagine? încerci să dovedeşti libertatea absolută a voinţei omului? Eşti tare uituc! Ai zis deja că „voinţa liberă" nu poate face nimic fără graţia lui Dumnezeu. Ai încercat să-ţi baţi joc de poziţia mea prin ilustraţia ta, dar dă-mi voie să-mi arăt poziţia cu o ilustraţie mai bună. Iată un om care are ambele mîini legate! Acest om se laudă că este liber să-şi mişte mîinile la dreapta şi la stînga. Ca urmare, i se ordonă să şi le deplaseze într-o direcţie oarecare - nu ca să se distreze pe socoteala lui,

ci ca să dovedească faptul că el nu poate face lucrul acesta. în Scriptură îl vedem pe om nu numai legat de Satan, dar şi prostit să creadă că este liber să facă ceea ce e bine. Legea lui Moise s-a dat ca să arate oamenilor că sunt traşi pe sfoară de libertatea pe care cred că o au.

Argumentul 9: Confuzia pe care o face Erasmus între Lege şi Evanghelie

Te ocupi apoi de un număr de pasaje ca să aduci dovezi, dar nu reuşeşti nicidecum să arăţi diferenţa în Lege şi Evanghelie. Dă-mi voie să-ţi arăt cum este susţinută Evanghelia în pasaje despre care crezi că se referă la Lege. De exemplu, să luăm Ieremia 15:19: „Dacă vă veţi întoarce, atunci vă voi restabili", şi Zaharia 1:3: „întoarceţi-vă la Mine, zice Domnul oştirilor, şi Mă voi întoarce la voi". Acest „întoarceţi-vă" dovedeşte oare că un om are capacitatea de a se întoarce mai mult de-

cît dovedeşte porunca „iubeşte-L pe Domnul Dumnezeu cu toată inima ta" (Dt.6:5) că are el capacitatea de a-L iubi pe Dumnezeu? Aceste cuvinte nu dovedesc că oamenii se pot întoarce la Dumnezeu prin propria lor putere. Dar cînd oamenii ştiu ce-ar trebui să facă, atunci vor întreba unde pot să găsească capacitatea de a se supune. Cuvintele „întoarceţi-vă la Mine" nu înseamnă „încercaţi să vă întoarceţi". Tu spui că graţia este disponibilă din clipa în care oamenii încearcă să se întoarcă. Dar aceasta ar face ca partea a doua a acestor versete să însemne la rîndul ei: „Eu voi încerca să Mă întorc la voi"! Ar fi ceva de mirare! Poate că graţia ar fi disponibilă şi în cazul lui Dumnezeu!
în lături cu aceste argumente fără conţinut! Cuvîntul „întoarceţi-vă" e folosit în Scriptură atît într-un mod „legal", cît şi într-un mod „evanghelic". Atunci cînd e folosit într-un mod legat de Lege, e o porunca ce cere nu numai ca un om să încerce să se supună, ci şi o schimbare completă a vieţii lui (de ex. Ier.4:l; 25:5; 35:15). Cînd cuvîntul „întoarceţi-vă" e folosit într-un mod legat de Evanghelie, e rostit de Dumnezeu ca o mîngîiere şi ca o promisiune, în care nu se cere nimic de la noi, ci ne este oferită în dar graţia lui Dumnezeu (de ex. Ps.l4:7; 116:7; 126:1). Zaharia pusese înaintea noastră atît mesajul Legii, cît şi acela al graţiei. Legea e rezumată în cuvintele „întoarceţi-vă la Mine", iar graţia e rezumată în cuvintele „Eu Mă voi întoarce la voi". Tu tratezi Ezechiel 18:23 în acelaşi fel. „Pe viaţa Mea, zice Domnul

Dumnezeu, nu am nici o plăcere de moartea celor răi, ci mai degrabă să se întoarcă de pe căile lor şi să trăiască". Şi aici iei cuvintele „să se întoarcă" ca implicînd capacitatea de a face aşa. Tu faci din acest text Lege în loc de Evanghelie. Tu-1 faci o cerinţă de a nu păcătui. Aceasta este Lege. Dar Domnul spune: „Nu am nici o plăcere de moartea celor răi" şi vorbeşte limpede despre pedeapsa păcatului pe care o merită păcătosul şi de care el îşi dă bine seama. Dumnezeu dă unui asemenea om speranţa iertării şi a salvării. Cuvintele Legii sunt puse ca o greutate pe umerii celor care nici nu-şi simt, nici nu-şi cunosc păcatele. Li se arată ce anume ar trebui să facă. Dar apoi Evanghelia este adresată acelora care sunt chinuiţi şi întristaţi de faptul că au păcătuit şi sunt ispitiţi să dispere.
Ca urmare, aceste cuvinte din Ezechiel: „Nu am nici o plăcere de moartea celor răi", departe de a fi o dovadă a „voinţei libere", dovedesc chiar contrariul. Ele arată cît de neajutoraţi şi neputincioşi suntem noi în afara cuvintelor lui Dumnezeu de promisiune. într-adevăr, noi mergem din rău în rău, pînă ne ridică graţia. Aceste cuvinte de îndurare sunt necesare pentru a-i salva pe păcătoşi (dacă nu cumva crezi că Dumnezeu spune aceste lucruri doar de dragul de a spune ceva). Nimeni nu va primi acest cuvînt de promisiune în afară de cel căruia Legea i-a arătat păcatul. Cei care n-au simţit puterea Legii lui Dumnezeu şi care n-au nici o teamă de moarte şi de judecată nu manifestă nici un interes pentru promisiunile lui Dumnezeu de îndurare.
Argumentul 10: Voia revelată a **Iui** Dumnezeu şi voia Lui secretă în pasajul din Ezechiel pe care tocmai l-am examinat, profetul nu se ocupă deloc cu chestiunea motivului pentru care unii oameni sunt convinşi sau dovediţi de Lege că sunt vinovaţi, iar alţii nu. De aseme-

nea, nu se ocupă nici cu motivul pentru care unii primesc graţia lui Dumnezeu, iar alţii nu.
Trebuie să facem o distincţie clară între voia revelată a lui Dumnezeu şi voia secretă a lui Dumnezeu. Dumnezeu, în voia Lui secretă, plănuieşte ca cei pe care îi alege să primească îndurarea Sa. Noi nu trebuie să ne informăm asupra acestui lucru, ci să ne închinăm cu reverenţă. Pe noi trebuie să ne intereseze ceea ce ne-a revelat Dumnezeu şi nu ceea ce ţine secret.

Aplicat textului nostru, lucrul acesta înseamnă că Dumnezeu, ascuns în măreţie, nu regretă moartea păcătosului. Dar Dumnezeu, aşa cum S-a revelat El oamenilor, este întristat de moartea pe care o găseşte în copiii Săi şi a acţionat în aşa fel, încît păcatul şi moartea să fie înlăturate. Nouă ne este imposibil să fim călăuziţi de voia secretă a lui Dumnezeu, căci nu putem şti care este ea. Este de-ajuns pentru noi să ştim că voia secretă a lui Dumnezeu există, şi în felul acesta să ne temem şi să ne închinăm înaintea Lui.
Astfel, e foarte corect să spunem că este vina noastră dacă ajungem la pierzare, vorbind despre Dumnezeu aşa cum ne este El făcut cunoscut, căci vina se află într-adevăr în voinţa omului (Mt.23:27). Dar de ce nu îndepărtează Dumnezeu această vină din fiecare om, sau de ce ne face Dumnezeu responsabili de vină atunci cînd n-o putem evita, nu este treaba noastră să întrebăm. Sau chiar dacă întrebăm, nu vom găsi răspunsul, întrucît Paul spune în Romani 9:20: „Cine eşti tu, omule, ca să răspunzi obraznic lui Dumnezeu?"

Argumentul 11: Obligaţia nu este o dovadă a capacităţii de a ne supune

Tu continui să argumentezi: „Dacă nu este în puterea fiecărui om să păzească ceea ce i s-a poruncit, toate încurajările din Scriptură, toate promisiunile, ameninţările, mustrările, binecuvîntările, blestemele şi zecile de exemple sunt inevitabil inutile". Dar, aşa cum am explicat de multe ori, nişte pasaje din Scriptură care cer o îndatorire sau obligaţie nu pot fi folosite pentru a dovedi existenţa unei asemenea „voinţe libere" aşa cum sugerezi tu.
Unul dintre ultimele pasaje pe care le foloseşti în sprijinul poziţiei tale este Deuteronom 30:11-14: „Acum, ceea ce vă cer Eu astăzi nu este prea greu pentru voi sau dincolo de puterile voastre. Nu este sus în cer, astfel încît'să trebuiască să întrebaţi: Cine se va sui în cer ca să ne-o aducă şi să ne-o vestească, astfel ca să ascultăm de ea? Nici nu este dincolo de mare, astfel încît să întrebi: Cine va traversa marea ca s-o aducă şi să ne-o vestească, astfel ca să ascultăm de ea? Nu, Cuvîntul este foarte aproape de tine; este în gura ta şi în inima ta, astfel ca să asculţi de el".
Tu spui că aceste cuvinte arată nu numai că este posibil pentru noi

să facem ceea ce ni s-a poruncit să facem, ci că este la fel de uşor ca doborîrea unui buştean! Dar dacă acesta este cu adevărat înţelesul acestui pasaj, atunci trebuie să spunem că Iesus Cristos a făcut prostia să-Şi piardă timpul. El Şi-a vărsat sîngele ca noi să căpătăm Spiritul Sfînt pentru noi, şi cînd colo noi n-avem nevoie de El, căci putem fa-

ce cu uşurinţă şi în mod firesc tot ceea ce ne cere Dumnezeu. Dar dacă aşa este situaţia, cum se potriveşte aceasta cu propriul tău argument că acea concepţie care spune că „voinţa liberă" nu poate face binele fără ajutorul graţiei este probabil cea adevărată? Ai uitat că ai scris lucrul acesta?

Aşa că nu prea are rost să mă refer la explicaţia lui Paul dată textului din Deuteronom 30:11-14 în Romani 10:8. Este de-ajuns să arunc o privire asupra pasajului ca să văd că nu se spune nimic în el despre „voinţa liberă". De exemplu, ce înseamnă cuvintele „greu pentru voi", „dincolo de puterile voastre", „în cer" şi „dincolo de mare"? Ele se referă doar la nişte lucruri pe care am putea încerca să le facem. Ele nu spun nimic despre capacitatea noastră de a face aceste lucruri. Ele se referă pur şi simplu la distanţă. Ştiu că toate acestea nu sunt decît logică şcolărească, dar ce pot face altceva cînd am de a face cu asemenea argumente naive? Este foarte limpede, Moise în acest pasaj este un legiuitor fidel. El nu le lasă oamenilor nici o scuză că nu cunosc ce este Legea lui Dumnezeu. Ei nu pot invoca neştiinţa drept scuză că nu păzesc Legea. Ei nu pot spune că această Lege este ceva misterios. Ea poate fi văzută cu claritate. Ca urmare, „voinţa liberă" nu are nici o scuză pentru neascultare.

Repet că aceste texte ne arată numai ceea ce cere Dumnezeu. Ele ne arată ceea ce ar trebui să facem, dar nu putem face. Intenţia lor este să ne arate cît de neputincioşi şi de păcătoşi suntem.

Argumentul 12: Omul nu trebuie să caute să afle voia secretă a lui Dumnezeu

Ajungem acum la „dovezile" pe care le aduci din Noul Testament. Tu scoţi în relief Matei 23:37: „O, Ierusalim [Ierusalem], Ierusalim, **de** cîte ori am dorit fierbinte să-ţi strîng copiii laolaltă, dar n-aţi vrut". Tu vii cu argumentul că dacă totul se întîmplă exact cum vrea Dumnezeu, atunci Ierusalimul ar putea răspunde pe drept: „De ce-Ţi iro-

seşti lacrimile? Dacă n-ai avut intenţia ca noi să ascultăm de profeţi, de ce i-ai trimis? De ce ne socoteşti răspunzători atunci cînd Tu ai hotărît ce să facem?"

Dar, aşa cum am spus, nu este treaba noastră să ne vîrîm nasul în voia secretă a lui Dumnezeu, căci lucrurile secrete ale lui Dumnezeu se află dincolo de puterile noastre (l.Tim.6:16). Ar trebui să ne petrecem timpul meditînd asupra lui Dumnezeu întrupat (încarnat), Domnul Iesus Cristos, în care Dumnezeu ne-a arătat limpede ceea ce trebuie şi ceea ce nu trebuie să ştim (Col.2:3). Este adevărat că Dumnezeu întrupat spune: „Am dorit fierbinte să vă strîng... dar n-aţi vrut". Cristos a venit să facă, să sufere şi să ofere tuturor oamenilor tot ce este necesar pentru salvare. Unii, fiind împietriţi de voia secretă a lui Dumnezeu, L-au respins (Io.l:5,ll). Acelaşi Dumnezeu întrupat plînge şi Se jeluieşte cu privire la pierzarea celor nelegiuiţi, chiar dacă în voia Sa divină îi lasă intenţionat să se piardă. Nu e treaba noastră să întrebăm de ce, ci să avem teamă respectuoasă faţă de Dumnezeu.

Acum unii vor spune că de îndată ce sunt înghesuit într-un colţ, mă eschivez spunînd că nu ne putem vîrî nasul în voia secretă a lui

Dumnezeu. Dar aceasta nu este invenţia mea, ci este modul de argumentare al lui Paul în Romani 9:9 şi 21, şi al lui Isaia înainte de el (îs. 58:2). Este limpede că nu avem voie să încercăm să descoperim voia secretă a lui Dumnezeu, mai ales atunci cînd observăm că nişte oameni care n-au nici o preocupare pentru lucrurile lui Dumnezeu sunt foarte tentaţi să facă aşa. Noi trebuie să-i îndemnăm să fie liniştiţi şi respectuoşi. Dacă vrea cineva să continue acest fel de investigaţie, nu are decît, dar se va găsi pe sine însuşi că luptă împotriva lui Dumnezeu. Şi o să vedem noi cine cîştigă!

Argumentul 13: Legea arată slăbiciunea omului şi puterea salvatoare a lui Dumnezeu

Un alt pasaj pe care îl citezi este Matei 19:17: „Dacă vrei să intri în viaţă, păzeşte poruncile". Tu întrebi: Cum ar putea fi adresate cuvintele „dacă vrei" cuiva a cărui voinţă nu este liberă? Dar undeva ai fost de acord că „voinţa liberă" nu poate să vrea a face binele şi că fără graţie nu putem decît să servim păcatului. Cum de doreşti acum să dovedeşti că voinţa este complet liberă? Este oare adevărat că de fie-

care dată cînd spunem „dacă vrei" sau „dacă doreşti să" înseamnă că există capacitatea de a face lucrul acela? Să presupunem că am zice: „Dacă vrei să fii comparat cu David, trebuie să scrii nişte psalmi ca ai lui". Nu vrem oare să spunem prin aceasta că este un lucru imposibil pentru noi dacă Dumnezeu nu ne dă posibilitatea de a o face? Astfel, noi găsim în Scriptură expresii ca aceasta ca să ne arate ceea ce putem face prin puterea lui Dumnezeu şi ceea ce nu putem face prin puterile noastre. Aceste expresii nu numai că scot în evidenţă lucruri pe care nu le putem face prin puterea noastră naturală, ci ne dau şi promisiunea că va veni o vreme cînd aceste lucruri vor fi făcute prin puterea lui Dumnezeu. Putem exprima înţelesul unui pasaj ca acesta: „Dacă vei avea vreodată voinţa de a păzi poruncile (şi o vei avea nu de la tine însuţi, ci de la Dumnezeu care o dă cui vrea), atunci ele te vor apăra". în felul acesta putem vedea că nu putem face nici unul dintre lucrurile care ne sunt poruncite, şi totuşi în acelaşi timp le putem face pe toate - căci slăbiciunile noastre ne aparţin, dar aptitudinea de a îndeplini poruncile vine prin graţia lui Dumnezeu.

Argumentul 14: în Noul Testament ne sunt date învăţături care să-i călăuzească **pe** cei **îndreptăţiţi**

Te foloseşti de un argument bazat pe numeroasele referiri din Noul Testament la fapte bune şi fapte rele. De exemplu: „Bucuraţi-vă şi veseliţi-vă, pentru că mare este răsplata voastră în cer, căci în acelaşi fel i-au persecutat pe profeţii care au fost înaintea voastră" (Mt. 5:12). Tu spui că dacă totul se face pentru că aşa vrea Dumnezeu, atunci nu mai poate fi nici un merit în fapte bune. Ca urmare, tu doreşti ca pasajul să însemne că omul poate să facă singur fapte bune care îi vor aduce o răsplată meritată în cer. Ia te uită ce progrese a făcut „voinţa liberă" în cartea ta! Nu numai că „voinţa liberă" este în stare să vrea şi să facă binele, dar acum vrei ca ea să merite şi viaţa eternă! Atunci ce nevoie mai avem de Cristos sau de Spiritul Sfînt? Nişte oameni „inteligenţi" pot fi aşa de orbi faţă de nişte lucruri care sunt foarte lămurite unor oameni „simpli"! Tu nu reuşeşti să

vezi diferenţa între Vechiul Testament şi Noul Testament. în Vechiul Testament sunt Legi şi ameninţări care ne fac să alergăm la promisiunile găsite în Noul Testament. în Noul Testament există Evanghe-

Ha în care găsim graţie şi iertarea de păcate obţinută pentru noi de către Cristos cel crucificat. Apoi, mai există încurajări şi învăţături care au intenţia să-i stimuleze pe cei care sunt îndreptăţiţi, astfel ca, după ce-au primit graţia (graţierea) şi iertarea, să producă rodul Spiritului şi să-şi ducă crucea cu îndrăzneală.
Tu eşti orb faţă de întreaga lucrare de regenerare a Spiritului atunci cînd vezi în Scriptură numai Legi prin care să trăiască oamenii. Este un lucru surprinzător pentru unul care a petrecut atît de mult timp studiind Scriptura. Acest verset (Mt.5:12) are tot atît de a face cu „voinţa liberă" cît are lumina de a face cu întunericul, fiind desemnată numai să-i încurajeze pe apostoli, care erau deja „în graţie", astfel ca să poată îndura necazurile lumii.
-
Argumentul 15: Baza pentru răsplată este promisiunea Iui Dumnezeu, nu meritul omului
„Răsplata" din Matei 5:12 este un fel de promisiune. Dar o promisiune nu dovedeşte că noi putem face ceva. Ea dovedeşte doar că dacă facem anumite lucruri, vom fi răsplătiţi. întrebarea este dacă putem face lucrurile pentru care se dă răsplată. Unii zic: Premiul se află în faţa tuturor alergătorilor, de aceea toţi pot să alerge şi să obţină premiul! Nu este aceasta o logică ridicolă? (Ar fi de folos dacă „voinţa liberă" ar putea fi dovedită prin asemenea argumente!).
Tu încerci să argumentezi că dacă Dumnezeu decide totul, atunci nu putem vorbi de răsplată. Dacă vrei să spui că n-ai „răsplăti" un lucrător care nu vrea, atunci sunt de acord. Dar cînd oamenii fac de bunăvoie binele sau răul, atunci urmează răsplata sau pedeapsa cuvenită. Lucrul acesta este adevărat chiar dacă ei nu-şi pot schimba voinţa prin propria lor putere. Cu toate acestea, dacă noi putem vrea să facem binele numai prin graţie, atunci e limpede că meritul şi răsplata sunt numai pe baza graţiei.
Dar noi n-ar trebui să vorbim despre merit, ci mai degrabă despre consecinţele a ceea ce facem. Nu există nimic bun sau rău care să nu îşi primească răsplata. Cu siguranţă că iadul şi judecata lui Dumnezeu îi aşteaptă pe cei răi. în acelaşi fel, pe cei sfinţi îi aşteaptă un Regat (împărăţie), pentru că le-a fost pregătit de Tatăl lor (Mt.25:34). Dacă încercăm să facem binele pentru ca să meritäm Regatul lui

Dumnezeu, vom eşua, dovedind că suntem nelegiuiţi. Fiii lui Dumnezeu fac binele fără să caute o răsplată, ci numai gloria lui Dumnezeu. Care este atunci înţelesul tuturor pasajelor scripturale care promit Regatul şi ameninţă cu iadul (Gen.l5:l; 2.Cr.l5:7; Iov 34:11; Rom.2:7>? Ele arată pur şi simplu rezultatul unei vieţi bune sau al uneia rele. Ele sunt menite să dea învăţătură şi să trezească. Ele nu spun nimic despre merit, ci ne învaţă ceea ce ar trebui să facem şi ne încurajează să ducem pînă la capăt acele lucruri (Gen.l5:l; l.Cor.l5:58; 16:13). Este ca şi cum noi l-am mîngîia pe cineva spunînd că ceea ce face este pe placul lui Dumnezeu, sau să avertizăm pe cineva spunînd că ceea ce face

nu este pe placul lui Dumnezeu.
Dar tu zici: „De ce-Şi mai face griji Dumnezeu să ne spună aceste lucruri cînd toate sunt fixate dinainte?" Răspunsul este că Dumnezeu îşi aduce la îndeplinire planul Său în noi prin Cuvîntul Său. El ar putea face lucrul acesta fără acel Cuvînt, dar I-a plăcut să ne aibă ca lucrători împreună cu El. Ca urmare, ne spune în Cuvînt aceste lucruri pentru ca să ne antreneze. Ca atare, vedem că Dumnezeu îşi îndeplineşte voia Sa în noi, dar ne dă şi Cuvîntul care să spună întregii lumi realitatea despre răsplăţi şi pedepse, astfel ca să fie proclamate pretutindeni puterea şi gloria Sa, precum şi slăbiciunea şi nelegiuirea noastră. Dar aceste adevăruri, pe care toţi ceilalţi le dispreţuiesc, sunt primite în inima celor care vor să ajungă asemenea lui Cristos.

Argumentul 16: Suveranitatea lui Dumnezeu nu distruge responsabilitatea noastră

Tu demonstrezi din cuvintele „după rodul lor îi veţi recunoaşte" (Mt.7:16) că se spune că rodul este al nostru, şi astfel nu ne poate fi dat de către Dumnezeu prin Spiritul Său. Acesta este un argument stupid! Despre Cristos se spune că este al nostru, chiar dacă L-am primit. Ochii noştri sunt ai noştri, chiar dacă nu noi i-am făcut! Apoi aduci alt argument din Luca 23:34: „Tată, iartă-i, căci nu ştiu ce fac". Tu spui că dacă voinţa noastră nu este liberă, atunci ar fi fost mai bine pentru Iesus să-Şi scuze ucigaşii, pentru că ei nu aveau o „voinţă liberă" şi nu puteau proceda altfel. Dar răspunsul este chiar în cuvintele Domnului nostru: „Ei nu ştiu ce fac". Ar putea fi oare mai limpede că Iesus Cristos spunea că ei nu erau în stare să vrea binele? Cum puteau

ei să vrea ceea ce nu cunoşteau? Nu se putea face o afirmaţie mai tare despre slăbiciunea voinţei. Nu numai că ea nu poate face binele, dar nici măcar nu ştie cît rău face, şi nu ştie ce este bine!
Apoi, tu te foloseşti de Ioan 1:12: „Totuşi, tuturor celor care L-au primit, adică celor care au crezut în Numele Său, El le-a dat dreptul să devină copii ai lui Dumnezeu". Tu argumentezi: „Cum este acest drept care li se dă pentru a deveni copii ai lui Dumnezeu dacă nu există o libertate a voinţei?" Dar priveşte versetul cu atenţie. Ioan vorbeşte despre trecerea completă de la a fi un fiu al diavolului la a fi un fiu al lui Dumnezeu. Omul nu face nimic, ci devine ceva! Noi devenim copii ai lui Dumnezeu prin lucrarea lui Dumnezeu, nu prin vreo practicare a „voinţei libere" din noi. Ioan ne spune că Evanghelia graţiei, fără să se ceară fapte, creează pentru toţi oamenii minunata ocazie de a fi copiii lui Dumnezeu dacă vor să creadă. Dar această vrere şi credinţă sunt chestiuni despre care nu aveau vreo cunoştinţă anterioară, şi cu mult mai puţin puteau ei face aceste lucruri prin propria lor putere. Oamenii nu puteau întocmi pentru ei înşişi o Evanghelie care să implice credinţa în Cristos atît ca Fiu al lui Dumnezeu, cît şi ca Fiu al omului. Cum ar putea atunci să vrea sau să fie în stare s-o primească? Ioan nu predică virtuţile „voinţei libere", ci bogăţiile Regatului lui Dumnezeu făcute cunoscut prin Evanghelie întregii lumi. Ioan mai arată cît de puţini sunt cei care primesc Evanghelia, chiar pe motivul că „voinţa liberă" i se opune. Puterea „voinţei libere" ajunge pînă aici - cînd Satan o domină, astfel încît ea respinge graţia lui Dumnezeu.

Ea respinge şi Spiritul care îndeplineşte Legea în noi, pentru că „voinţa liberă" crede că poate să asculte de Lege prin propriile ei străduinţe. Pe urmă, tu continui să-1 citezi pe Paul ca să-ţi susţii cauza. (Paul, marele oponent al „voinţei libere"!) Tu foloseşti Romani 2:4: „Sau arăţi tu dispreţ pentru bogăţiile bunătăţii, îngăduinţei şi răbdării Lui, fără să-ţi dai seama că bunătatea lui Dumnezeu te îndeamnă la pocăinţă?" Tu întrebi: „Cum pot fi vinovaţi cei fără ‚voinţă liberă' de dispreţuirea lucrurilor lui Dumnezeu? întrucît Dumnezeu e Judecătorul care obligă să facem răul, cum poate El atunci să ne condamne?" Nu poţi să pricepi că aceste cuvinte din Romani 2:4 sunt un avertisment, menit să-i facă pe cei răi să vadă cît de neputincioşi sunt? După ce i-a umilit, Dumnezeu ar vrea să-i pregătească pe asemenea oameni să-I primească graţia.

Capitolul 3

Ceea ce a gîndit Luther despre învăţătura lui Erasmus

Argumentul 1:
Argumentul 2:
Argumentul 3:
Argumentul 4:
Argumentul 5:
Argumentul 6:
Argumentul 7:
Argumentul 8:
Argumentul 9:
Argumentul 10:
Argumentul 11:
Argumentul 12:
Argumentul 13:
Argumentul 14:
Metoda lui Erasmus 50
Deformarea textelor de către Erasmus 50
„Explicaţia" lui Erasmus privind împietrirea inimii lui Faraon 51
Dumnezeu Se foloseşte de natura omenească 53
Metoda lui Dumnezeu de împietrire a omului 53
Dumnezeu împietreşte inima lui Faraon 54
Modul în care discută Erasmus Romani 9:15-33 56
Raţiunea omenească trebuie să recunoască suveranitatea voinţei lui Dumnezeu 57
Continuare la Romani 9:15-33 57
Suveranitatea lui Dumnezeu şi „voinţa liberă" nu pottrăi împreună 58
Modul în care Erasmus tratează Maleahi 1:2-3 58
Olarul şi lutul 61
Dreptatea lui Dumnezeu 61
Paul pune salvarea omului numai pe seama lui Dumnezeu 62

Argumentul 1: Metoda lui Erasmus

Tu încerci să umpli inima oponenţilor tăi de teamă prin culegerea unui mare număr de texte care să sprijine „voinţa liberă". Apoi încerci să ne faci să „arătăm ca o curcă plouată" spunînd că avem numai două texte de partea noastră - Exod 9:12 şi Maleabi 1:2-3. Nu pari deloc impresionat de felul cum tratează Paul aceste texte în Romani 9! Cu toate acestea, voi lua aceste două texte şi voi arăta cît de mult ne sprijină ele poziţia.

Argumentul 2: Deformarea textelor de către Erasmus

Ai inventat un nou mod de a nu sesiza sensul evident al unui text. Tu insişti că textele care se opun în mod clar „voinţei libere" trebuie să aibă o explicaţie care să scoată la lumină adevăratul lor înţeles. Trebuie să afirmăm sus şi tare că o asemenea „explicaţie" este necesară doar atunci cînd ar fi absurd să urmăm sensul limpede al unui text. în rest, ar trebui să ne ţinem de înţelesul simplu şi natural al cuvintelor, călăuziţi de regulile de gramatică şi de felul de exprimare lăsat de Dumnezeu între oameni. Dacă nu procedăm aşa, atunci nu vom fi siguri de nimic. Nu este destul să pretindem că ar putea fi necesară o „explicaţie". în fiecare caz trebuie să ne întrebăm dacă este nevoie sau dacă trebuie să fie o „explicaţie". Dacă nu putem dovedi că ea este necesară, n-am cîştigat nimic cu ea.

Un exemplu de asemenea „explicaţii" este felul cum interpretezi Exod 4:21: „Voi împietri inima lui Faraon". Tu spui că lucrul acesta ar trebui să însemne: „Voi lăsa să se împietrească", pentru că uneori noi spunem cam aşa: „Te-am dărîmat" cînd vrem să zicem: „Nu te-am corectat atunci cînd ai greşit". Dar înţelesul cuvintelor este evident şi limpede. Ele nu au nevoie de o „explicaţie". Cuvîntul lui Dumnezeu trebuie luat în înţelesul lui clar, aşa cum arată cuvintele. Nu avem voie să scriem din. nou cuvintele lui Dumnezeu aşa cum ne place nouă. De exemplu, dacă „explicăm" cuvintele „Dumnezeu a creat cerul şi pămîntul", ne-am putea trezi că spunem „El le-a aşezat pe fiecare la locul lui, dar nu le-a creat din nimic!" A urma o asemenea practică ar însemna că fiecare om din lume ar putea fi un teolog de îndată ce deschide Biblia!

Argumentul 3:
„Explicaţia" lui Erasmus privind împietrirea
inimii lui Faraon

Tu interpretezi „Voi împietri inima lui Faraon" ca însemnînd: „îngăduinţa Mea extremă, cu care am răbdare faţă de păcătos şi care îi duce pe alţii la pocăinţă, pe Faraon îl face tot mai încăpăţînat în nelegiuire". Te ocupi de Romani 9:18 şi Isaia 63:17 în acelaşi mod. Am doar cuvîntul tău că aceste explicaţii sunt cele corecte. Este adevărat că-i citezi pe Origen şi pe Hieronimus, dar cine mă convinge că ei au dreptate?

Pe scurt, rezultatul „explicaţiei" tale este să întorci cu susul în jos înţelesul acestor texte. Dumnezeu spune: „Voi împietri inima lui Faraon". Tu-L faci pe Dumnezeu să spună: „Faraon îşi va împietri singur inima". Tu pui împietrirea inimii lui Faraon pe seama milei lui Dumnezeu. Dacă continui tot aşa, vei preschimba mila lui Dumnezeu

în mînie şi mînia lui Dumnezeu în milă. Desigur, ştim că mila lui Dumnezeu poate avea ca rezultat la unii oameni împietrirea lor, dar acelaşi rezultat îl are şi mînia Lui. Ştim că mila lui Dumnezeu va înmuia unele inimi, dar la fel va face şi mînia Sa. Totuşi, aceasta nu este o scuză pentru a confunda între ele mînia cu mila lui Dumnezeu. Dumnezeu a spus că va împietri inima lui Faraon, şi Dumnezeu 1-a chinuit şi 1-a pedepsit cu zece plăgi. Dar tu ai vrea ca aceste plăgi să fie nişte acte ale milei lui Dumnezeu! Ce idee scandaloasă! Mila lui Dumnezeu s-a activat atunci cînd El a oprit plăgile în clipa în care Faraon părea să se pocăiască, dar plăgile acelea au fost mijloacele pe care le-a folosit El ca să-1 pedepsească pe Faraon şi să împietrească inima lui Faraon.

Să presupunem că Dumnezeu împietreşte într-adevăr nişte inimi atunci cînd îşi exercită răbdarea şi îngăduinţa prin reţinerea pedepsei imediate. Inimile nu vor să se înmoaie decît prin Spiritul lui Dumnezeu. De aceea, indiferent ce proces este folosit, inimile sunt împietrite după voia lui Dumnezeu şi înmuiate la ordinul aceleiaşi voinţe divine. Tu spui: „Precum la acelaşi soare noroiul se întăreşte, iar ceara se topeşte; precum după aceeaşi ploaie ogorul lucrat aduce roade, dar cel nelucrat aduce spini, tot aşa, prin aceeaşi răbdare şi îngăduinţă a lui Dumnezeu unii se împietresc, iar alţii se convertesc". Dar aceasta nu te ajută absolut la nimic. Tu susţii că toţi oamenii sunt la fel - toţi au „voinţă liberă". Dar alegerea lui Dumnezeu este cea care face o deosebire între oameni. Fără alegere, toţi sunt liberi doar să-L sfideze pe Dumnezeu. Dar tu spui că nu există nici o alegere. Rezultatul este că tu rămîi cu un Dumnezeu neputincios şi că bărbaţii şi femeile sunt condamnaţi sau salvaţi fără ştirea Lui. El le aşează pur şi simplu bunătatea Sa înaintea lor şi apoi nu mai poate face nimic decît să Se ducă poate la un ospăţ! Acesta este cel mai bun lucru pe care îl poate face raţiunea omenească. Dar tu ai confundat chestiunea prin inventarea a două „voinţe libere" - ceara şi lutul; solul lucrat şi cel nelucrat. Aceste ilustraţii nu-ţi folosesc cu adevărat. Ele au rost numai dacă numim Evanghelia ploaia şi soarele; lutul şi solul nelucrat pe cei nealeşi, iar ceara şi solul lucrat pe cei aleşi. Cei nealeşi se fac mai răi prin Evanghelie. Cei aleşi se fac mai buni prin ea.

Tu ai inventat această „explicaţie" că Faraon şi-a împietrit propria lui inimă în faţa bunătăţii lui Dumnezeu pentru că, spui tu, este absurdă ideea că Dumnezeu, care este bun, ar fi făcut această împietrire. Cine spune că este absurdă? Numai raţiunea omenească se simte jignită la acest gînd. Este oare treaba noastră să judecăm acţiunea lui Dumnezeu cu raţiunea omenească ce este oarbă, surdă şi ateistă? Din aceste motive, întreaga credinţă creştină este absurdă pentru lume. Aşa cum spune Paul în 2.Corinteni 1:23, pentru greci este o nebunie, iar pentru evrei este o piatră de poticnire faptul că Dumnezeu este Om, Fiul unei fecioare, crucificat şi stînd la dreapta Tatălui. După raţiunea omenească, cu siguranţă că este absurd să crezi asemenea lucruri.

Dar, oricum, tu n-ai lămurit chestiunea af irmînd că omul este responsabil pentru împietrirea propriei sale inimi. Tu mai ai de explicat cum poate să ceară Dumnezeu „voinţei libere" să facă nişte lucruri

imposibile. Cum poate Dumnezeu să învinuiască „voinţa liberă" de păcat, deşi ea nu poate face altceva? Tu faci apel la raţiune. Dar şi aceste lucruri sunt absurde pentru raţiunea omenească.
Rămîne faptul că punerea în aplicare a întregii „voinţe libere" din lume nu-i poate opri niciodată pe oameni să-şi împietrească inimile fără lucrarea Spiritului Sfînt.
Ai spus că Dumnezeu nu putea să-1 fi făcut pe Faraon cum era, pentru că Dumnezeu a văzut că tot ce-a făcut El era foarte bun. Dar aceasta este o referire la creaţia originară a lui Dumnezeu înainte de
53
Cădere. De atunci, noi toţi, inclusiv Faraon, am venit dintr-un neam nelegiuit şi depravat. Chiar dacă am face ca aceste cuvinte să se refere la lucrările lui Dumnezeu după Cădere, ele se referă la modul în care Dumnezeu vede lucrurile, nu oamenii. Multe lucruri care sunt bune în ochii lui Dumnezeu sunt rele în ai noştri. De exemplu - suferinţele, necazurile, greşelile, iadul şi toate faptele bune ale lui Dumnezeu sunt rele în ochii lumii. Evanghelia este cea mai bună dintre toate, dar nu există nimic altceva pe care lumea să-1 urască mai mult.
Argumentul 4: Dumnezeu Se foloseşte de natura omenească
Poate că unii oameni vor să ştie cum produce Dumnezeu efecte rele în noi, împietrindu-ne, lăsîndu-ne pe seama dorinţelor noastre şi făcîndu-ne să greşim drumul. Noi ar trebui să ne mulţumim cu ceea ce ne spune Biblia.
Răspunsul meu este că, în afara graţiei care alege, Dumnezeu Se poartă cu oamenii potrivit naturii lor. Deoarece natura lor este rea şi pervertită, cînd Dumnezeu îi îndeamnă la acţiune, atunci acţiunea lor este rea şi pervertită. Să ne imaginăm un om călare pe un cal cu doar două sau trei picioare bune. Călăritul lui corespunde felului în care arată calul său. Calul merge rău, dar ce poate face călăreţul? El este călare pe acest cal, iar alţi cai în jurul lui sunt sănătoşi; deşi ceilalţi cai merg bine, calul lui este obligat să meargă rău pînă cînd se vindecă. După cum vezi, atunci cînd Dumnezeu face lucruri cu oameni răi, se întîmplă lucruri rele. Dar Dumnezeu însuşi nu poate face răul. Dumnezeu este suveran. Omul nelegiuit, care nu este intersat de lucrurile lui Dumnezeu, este o creatură a lui Dumnezeu şi supus controlului lui Dumnezeu. Dumnezeu nu-Şi suspendă suveranitatea din cauza răutăţii omului. Omul nelegiuit nu-şi poate schimba starea. Ca rezultat, omul nu poate decît să păcătuiască şi să rătăcească mereu, pînă cînd este pus pe o cale dreaptă de către Spiritul lui Dumnezeu.
Argumentul 5: Metoda lui Dumnezeu de împietrire a omului
Pe oamenii nelegiuiţi nu-i interesează să placă lui Dumnezeu. Singurul lucru care îi interesează este să-şi placă lor înşile. Ei urăsc şi se luptă împotriva a tot ce-i împiedică să se bucure de dorinţele lor ego-
54
55
iste. Lucrul acesta se întîmplă mai ales cînd cei răi sunt confruntaţi cu Evanghelia. în Evanghelie, Dumnezeu taie de-a curmezişul dorinţele lor strîmbe şi încrederea lor în om, astfel că ei se înverşunează şi se împietresc împotriva lui Dumnezeu şi a Cuvîntului Său.
Dumnezeu nu creează un nou rău în inima omului. El foloseşte răul care este deja în ea spre binele Său şi în scopurile Sale înţelepte,

în 2.Samuel 16:10, David a spus despre Şimei: „Lăsaţi-1 să blesteme, căci Dumnezeu i-a spus să blesteme". Dar Dumnezeu nu-i dăduse lui Şimei ordinul să-1 blesteme, ci acţiunea suverană a lui Dumnezeu a garantat ca răul care se afla deja în Şimei să facă ceea ce era firesc pentru el în clipa şi în locul pe care-1 dorea Dumnezeu.

Argumentul 6: Dumnezeu împietreşte inima lui Faraon

Avînd în minte aceste lucruri, revenim la cazul lui Faraon. Dumnezeu n-a schimbat natura lui Faraon prin Spiritul Său. Voinţa lui Faraon era şi pe mai departe nelegiuită şi rea. El era plin de propria lui măreţie şi putere. Astfel, atunci cînd Dumnezeu i-a pus în faţă ceva care îl jignea şi-1 irita, el nu putea să nu reacţioneze în felul acela rău. El s-a încăpăţînat tot mai mult şi a refuzat să asculte de raţiune. Cuvintele Scripturii trebuie înţelese potrivit sensului lor limpede. Cînd Dumnezeu zice: „Voi împietri inima lui Faraon", El spune: „Voi face ca inima lui Faraon să se împietrească". Dumnezeu, cu siguranţă, ştia lucrul acesta, şi ca urmare a declarat că Faraon se va împietri. Dumnezeu ştia la fel de sigur că Faraon nu putea opri acţiunile lui Dumnezeu în ceea ce-1 privea. Şi Dumnezeu ştia că, prin urmare, Faraon va acţiona din rău în rău. O voinţă rea poate să vrea să facă doar răul. Chiar dacă Dumnezeu aduce ceva bun - precum Evanghelia - să preseze asupra ei, o voinţă rea poate să se schimbe numai în rău.

De ce nu opreşte Dumnezeu o presiune sau o apăsare care poate duce numai la rezultate rele? Aceasta înseamnă să-I ceri lui Dumnezeu să nu mai fie Dumnezeu. Nu ne putem imagina că Dumnezeu Se va opri să facă binele doar pentru că cei nelegiuiţi vor reacţiona în mod defectuos.

De ce nu schimbă Dumnezeu voinţa rea a unor oameni ca Faraon? Această întrebare ţine de voia secretă a lui Dumnezeu (Rom.ll:33).

Dacă cineva care este legat de raţiunea omenească este scandalizat de lucrul acesta, n-are decît să fie. Protestele lui nu vor schimba nimic, iar aleşii lui Dumnezeu vor continua să stea tare. Am putea la fel de bine să întrebăm de ce 1-a lăsat Dumnezeu pe Adam să cadă! Nu avem voie să încercăm a fixa reguli pentru Dumnezeu. Ceea ce face Dumnezeu nu este drept pentru că noi aprobăm lucrul acesta, ci pentru că aşa vrea Dumnezeu. Singura alternativă este să punem un alt creator deasupra lui Dumnezeu!

Să ne întoarcem la text. Tu treci cu vederea înţelesul limpede al textului pentru că nu-ţi place de el şi apoi dai o „explicaţie" de-a ta privind acest text. Dar noi trebuie totdeauna să examinăm un text în contextul lui ca să descoperim scopul autorului. înţelesul limpede este că Dumnezeu a vrut să împietrească inima lui Faraon cu ajutorul plăgilor. Dar tu spui că lucrul acesta s-a întîmplat cu ajutorul îngăduinţei şi răbdării lui Dumnezeu, şi prin aceea că nu 1-a pedepsit imediat pe Faraon. Totuşi, hai să privim contextul. Dumnezeu aşteptase răbdător mult timp în vreme ce Faraon producea mari suferinţe copiilor lui Israel. Este limpede că atunci cînd Dumnezeu a spus că va

împietri inima lui Faraon avea în plan ceva diferit - o schimbare a îngăduinţei Lui extreme, nu o continuare a ei. Cunoaştem motivul. Dumnezeu avea în plan să-Şi elibereze poporul din Egipt. El voia să dea poporului Său motive de încredere în El. împotrivirea lui Faraon va duce la noi plăgi, şi fiecare nouă plagă urma să demonstreze puterea lui Dumnezeu. Şi nu numai atît, dar după fiecare plagă pe care o relatează Moise „inima lui Faraon se împietrea, aşa cum a spus Domnul". Iar lucrul acesta a dus la întărirea credinţei copiilor lui Israel în Dumnezeu.

Tu doreşti ca Faraon să aibă o voinţă liberă să se supună sau să se răzvrătească, şi astfel insişti că textul înseamnă că Faraon a fost cel care şi-a împietrit inima, şi nu Dumnezeu i-a împietrit-o. Dar uite ce-ar însemna aceasta. Dumnezeu ar fi fost dependent de „voinţa liberă" a lui Faraon-şi n-ar fi putut să-i spună dinainte lui Moise şi poporului Său ceea ce urma să se întîmple. Dar realitatea este că Dumnezeu a împietrit inima lui Faraon. El 1-a făcut pe Faraon să acţioneze, şi Faraon nu putea face altceva decît să acţioneze în armonie cu propria sa natură. De aici vedem că acest pasaj nu poate fi făcut să vină în sprijinul „voinţei libere", ci doar să pledeze cu tărie împotriva ei.

Argumentul 7: Modul în care discută Erasmus Romani 9:15-33

Eşti teribil de chinuit de acest pasaj. Eşti hotărît să te ţii cu orice preţ de „voinţa liberă", şi ca urmare spui tot felul de lucruri contradictorii, mai ales despre precunoasterea lui Dumnezeu. Să fim lămuriţi asupra acestui lucru. De exemplu, Dumnezeu a ştiut dinainte că Iuda va fi trădător. De aceea, Iuda trebuia să fie trădător. Iuda nu avea nici o putere să acţioneze altfel. Desigur, Iuda a acţionat liber şi în armonie cu natura lui. Dumnezeu a ştiut dinainte cum era obligat Iuda să acţioneze, şi Dumnezeu a adus acţiunea pe scenă la momentul dorit.

Nu are nici un rost să vorbeşti despre aşa-zisa precunoaştere a omului, deoarece nu este nici pe departe la înălţimea precunoaşterii lui Dumnezeu. Ştim, de exemplu, că urmează să se producă o eclipsă. Dar ea nu se produce pentru că am prevăzut-o dinainte. Totuşi, cînd Dumnezeu prevede ceva dinainte, lucrul acela se întîmplă pentru că Dumnezeu 1-a prevăzut. Dacă nu accepţi lucrul acesta, atunci subminezi toate promisiunile şi ameninţările lui Dumnezeu. Tu îl negi pe însuşi Dumnezeu.

într-un singur loc ai bunul simţ să recunoşti că Paul susţine că Dumnezeu vrea ceea ce cunoaşte dinainte, astfel că lucrul acela trebuie să se întîmple. Dar apoi strici totul spunînd că ţi se pare greu lucrul acesta. Pe urmă încerci să găseşti o ieşire zicînd că Paul nu explică argumentul, ci doar îl mustră pe cel cu care discută în contradictoriu (Rom.9:20). Nu aşa te porţi cu textul sacru. O privire asupra pasajului va arăta că Paul explică într-adevăr chestiunea. De fapt, n-ar fi existat nici un motiv de mustrare dacă n-ar fi fost nişte oameni care să argumenteze împotriva explicaţiei sale. Paul citează Exod 33:19: „Şi Domnul a spus: ‚Voi face ca toată bunătatea Mea să treacă pe dinaintea ta, şi-Mi voi proclama Numele, Domnul, în prezenţa ta. Voi avea milă de cine voi avea milă şi voi avea compasiune de cine voi avea compasi-

une'". Apoi Paul explică faptul că acţiunile lui Dumnezeu, fie de milă, fie de împietrire, nu depind deloc de voinţa omului, ci numai de Dumnezeu însuşi. Paul arată limpede că precunoasterea lui Dumnezeu garantează acţiunile pe care le întreprind oamenii. Desigur, dacă încercăm să dovedim împreună atît precunoasterea lui Dumnezeu, cît şi „voinţa liberă" a omului, o să dăm în mod sigur de greutăţi -

este ca şi cum am vrea să dovedim că acelaşi număr este atît nouă, cît şi zece!
Mustrarea lui Paul este pentru cei care vin cu obiecţii la ideea că ei nu au „voinţă liberă" şi că toate lucrurile depind numai de voia lui Dumnezeu. Acesta este punctul în care să adorăm măreţia lui Dumnezeu în judecăţile sale uimitoare, minunate şi impunătoare şi să spunem: „Facă-se voia Ta pe pămint, aşa cum este şi în cer" (Mt.6:10).
Argumentul 8: Raţiunea omenească trebuie să recunoască suveranitatea voinţei lui Dumnezeu
Raţiunea omenească trebuie să recunoască faptul că „Dumnezeu" ar fi o divinitate foarte slabă şi jalnică dacă precunoasterea Lui n-ar inspira încredere şi ar putea fi contrazisă de evenimente. Desigur, oamenii vor obiecta la gîndul că Dumnezeu, care este bun, ar putea să-i abandoneze, să-i împietrească şi să-i condamne, ca şi cum I-ar face plăcere păcatele lor şi chinul lor etern. M-am poticnit şi eu destule daţi de lucrul acesta, pînă ce-am ajuns în abisul disperării, pînă acolo încît am dorit să nu mă fi născut. (Aceasta s-a întîmplat înainte de a şti cît de sănătoasă a fost disperarea aceea şi cît de aproape de graţie). Iată de ce oamenii au încercat să găsească „explicaţii" şi să se bazeze pe raţionamentul lor în faţa a ceea ce ne învaţă limpede Cuvîntul lui Dumnezeu.
Dar chiar dacă modul de raţionare al necredinţei se scandalizează, ea ar fi forţată să recunoască suveranitatea voinţei lui Dumnezeu chiar dacă n-ar exista Biblia, căci în conştiinţa oamenilor sunt scrise două lucruri - că Dumnezeu este suveran şi că El cunoaşte dinainte toate lucrurile fără excepţie sau greşeală.
Argumentul 9: Continuare la Romani 9:15-33
în Romani 9:20,21, Paul spune că oamenii sunt ca lutul, iar Dumnezeu este ca olarul. Nimic n-ar putea fi mai limpede. Scopul lui Paul este să nege existenţa în om a „voinţei libere". Toate argumentele lui Paul din această epistolă se referă la faptul că dacă există o putere în om ca să se salveze singur, atunci graţia e inutilă. Iar în capitolul 11: 20-23, cînd Paul arată că mulţi păgîni vor fi salvaţi, el pune lucrul

acesta nu pe seama „voinţei lor libere", ci pe cea a acţiunii lui Dumnezeu de „altoire".
Argumentul 10: Suveranitatea lui Dumnezeu şi „voinţa liberă" nu pot trăi împreună
Iată un exemplu privind modul în care raţionezi. Tu spui: „Cu privire la precunoaşterea lui Dumnezeu, Iuda era obligat să devină trădător; dar chiar şi aşa, Iuda era în stare să-şi schimbe voinţa". îţi dai seama ce spui? Dacă ai dreptate, înseamnă că Iuda avea puterea să schimbe precunoaşterea lui Dumnezeu şi s-o facă nedemnă de crezare. Dar în felul acesta nu rezolvi problema. Tu eşti ca un comandant

care îţi duci armata la luptă, dar acolo o abandonezi atunci cînd ajutorul tău este cel mai necesar! Tu începi să vorbeşti despre altceva - anume, dacă voinţa omului este abătută de la cursul firesc de către suveranitatea lui Dumnezeu. Eu îţi pun o întrebare, şi tu-mi răspunzi la alta. Dar nu te las eu să scapi aşa de uşor. Trebuie să te confrunţi cu propria ta dilemă. Cum se pot armoniza aceste două lucruri? „Iuda poate să vrea a nu trăda" şi „Iuda trebuie neapărat să vrea a trăda". Nu sunt opuse şi contradictorii aceste afirmaţii?

Argumentul 11: Modul în care Erasmus tratează Maleahi 1:2-3

Să ne ocupăm acum de al doilea dintre cele două texte despre care tu zici că mi-ar putea sprijini poziţia referitoare la „voinţa liberă", deşi tu negi de fapt că m-ar ajuta. Care este argumentul tău? în Geneza 25:23 se spune: „Cel mai în vîrstă îl va servi pe cel mai tînăr". „Explicaţia" ta este cam în felul următor: „Dacă este corect înţeles, lucrul acesta nu este legat de salvarea omului, căci ar fi posibil ca Dumnezeu să vrea ca un om să fie servitor şi sărac, fără ca să fie respins de la salvarea eternă".

Ce şiret eşti încercînd să eviţi adevărul! Dar nu poţi scăpa. Gîndeşte-te cum foloseşte Paul acest text din Romani 9:12-13. Foloseşte el greşit Scriptura cînd pune temelia învăţăturii creştine? Sigur că nu! Hieronimus îndrăzneşte să spună: „Citatele au o semnificaţie în mintea lui Paul pe care n-o posedă în contextul original". Hieronimus poate să spună lucrul acesta, dar nu-1 poate dovedi. Nişte oameni ca

Hieronimus nu-1 înţeleg nici pe Paul, nici pasajele pe care le citează el. Nu pot fi de acord că Geneza 25:21-23 se referă numai la faptul că un om îl serveşte pe altul, dar să presupunem pentru o clipă că aşa este. Putem totuşi să vedem că Paul îl citează corect ca să dovedească faptul că nu exista nici un merit în Iacob sau în Esau. Paul discută dacă ei au ajuns la poziţia despre care se vorbeşte în text prin meritele „voinţei libere", şi el dovedeşte că nu s-a întîmplat lucrul acesta. Totul a fost hotărît înainte de naşterea lor.

Comentariile lui Paul privitoare la Geneza 25:23 nu trebuie luate ca însemnînd doar un serviciu umil al cuiva faţă de altcineva. Ele au într-adevăr o legătură cu salvarea eternă. Iacob a fost unul din poporul lui Dumnezeu. Promisiunea dată lui includea tot ceea ce aparţine poporului lui Dumnezeu - binecuvîntarea, Cuvîntul, Spiritul, promisiunea venirii lui Cristos şi Regatul Său etern. Lucrul acesta este confirmat în Geneza 27:27 şi în continuare. Astfel, răspunsul nostru dat lui Hieronimus este că toate pasajele citate de apostoli au mai multă semnificaţie în contextul lor original decît au în scrierile lui!

Cît despre pasajul din Maleahi 1:2-3 citat de asemenea de Paul, el spune: „„V-am iubit', spune Domnul. Dar voi întrebaţi: ‚Cum ne-ai iubit?' ‚Nu a fost Esau fratele lui Iacob?' spune Domnul. ‚Totuşi, Eu l-am iubit pe Iacob, dar pe Esau l-am urît, i-am prefăcut munţii într-o pustietate şi moştenirea lui am lăsat-o şacalilor din deşert'". Tu, Erasmus, ai trei moduri de a încerca să scapi de înţelesul vădit al acestor cuvinte.

Primul este că nu putem lua literal aceste, cuvinte, pentru că iubirea şi ura lui Dumnezeu sunt diferite de cele ale omului, neavînd

nici o urmă de izbucnire omenească a sentimentului în ele. Acum, noi ştim cu toţii că iubirea şi ura lui Dumnezeu nu implică izbucnirea omenească a sentimentului, dar problema cu care ne confruntăm cere ca noi să întrebăm nu cum iubeşte sau urăşte Dumnezeu, ci de ce iubeşte sau urăşte Dumnezeu. Dar pentru că tu doreşti să distragi atenţia de la modul cum iubeşte sau urăşte Dumnezeu, să vedem o clipă dacă aceasta ne ajută în cazul nostru. Nu ne ajută. Iubirea şi ura lui Dumnezeu nu sunt supuse schimbării cum sunt ale noastre. în Dumnezeu, ele sunt eterne şi neschimbătoare. Ele erau hotărîte înainte de a fi vreodată posibilă „voinţa liberă", de aceea vedem că iubirea şi ura lui Dumnezeu nu aşteaptă reacţia omului. Lucrul acesta devine
60
şi mai vădit atunci cînd întrebăm de ce urăşte sau iubeşte Dumnezeu. Oare ce anume putea să-L fi făcut pe Dumnezeu să-1 iubească pe Iacob sau să-1 urască pe Esau? Cu siguranţă că nimic din ceea ce au făcut ei, pentru că atitudinea lui Dumnezeu faţă de ei era stabilită şi declarată înainte ca să se fi născut ei. Nu se prea poate vorbi de „voinţă liberă" la acea fază!

A doua ta încercare de a scăpa de înţelesul vădit al cuvintelor este aceasta: tu spui că Maleahi nu pare să vorbească despre ura prin care noi suntem condamnaţi pentru eternitate. Tu sugerezi faptul că Maleahi vorbeşte numai despre necazuri experimentate aici pe pământ. încă o dată, e o presupunere calomnioasă faptul că Paul foloseşte greşit pasajele scripturale. Să vedem şi aici dacă încercarea de a scăpa de înţelesul vădit al cuvintelor ne ajută cu ceva. Desigur, scopul urmărit de Paul cu aceste versete este să sublinieze absenţa meritului sau a practicării „voinţei libere". Chiar dacă Paul se ocupă numai cu lucruri experimentate pe pământ, foloseşte totuşi cu Esau şi Iacob o ilustraţie potrivită. în orice caz, este greşit să presupunem că Maleahi se referă numai la lucruri experimentate pe pământ. Contextul pasajului arată că scopul lui e să mustre poporul lui Israel pentru că nu au reac-ţionat la iubirea lui Dumnezeu faţă de ei. Iubirea lui Dumnezeu faţă de ei însemna mai mult decît nişte binecuvîntări pământeşti, căci pasajul arată că Dumnezeul nostru este Dumnezeul tuturor lucrurilor. El nu va fi Dumnezeul lui Israel mulţumit cu o închinare de-o jumătate de inimă, care aduce ca ofrandă un animal şchiop sau bolnav (Mal.l:13)! Adevărata închinare adusă lui Dumnezeu e cu toată inima şi puterea, căci El e Dumnezeu atît în viaţa aceasta, cît şi dincolo de moarte, în toate chestiunile, în toate ocaziile, în toate timpurile şi în tot ce fac ei.

A treia ta încercare de a evita înţelesul vădit al lui Maleahi 1:2-3 este să spui că Maleahi e de părere că Dumnezeu îi iubeşte pe unii evrei şi-i urăşte pe ceilalţi evrei. Tu crezi că lucrul acesta dă frîu liber necredinţei unor evrei prin care merită să fie dezmoşteniţi. Şi mai crezi că „interpretarea" ta dă frîu liber altor evrei prin care merită să fie altoiţi din nou.

Tu nu ştii despre ce vorbeşti! Eu ştiu foarte bine că oamenii sunt dezmoşteniţi prin necredinţă şi altoiţi prin credinţă, şi că ei trebuie încurajaţi şi îndemnaţi să creadă. Dar aceasta nu are nimic de a face cu a crede sau a nu crede prin puterea „voinţei libere".
61
Argumentul 12: Olarul şi lutul

Al treilea text despre care spui că ar putea să-mi sprijine poziţia este Isaia 45:9: „Vai de cel care se ceartă cu Făcătorul său, de cel care este doar un ciob printre cioburile de pe pămînt. Oare lutul îi zice olarului: ‚Ce faci?'" De asemenea, Ieremia 18:6: „Ca lutul în mîna olarului, aşa sunteţi voi în mîna Mea, casă a lui Israel". Este limpede că aceste texte îmi sprijină poziţia, dar tu încerci să eviţi sensul lor, făcînd ca lucrarea olarului să se refere la experienţele noastre din această viaţă. Tu vrei să zici prin aceasta că atunci cînd Paul foloseşte aceste texte din Romani 9 adaugă ceva la presupusul lor sens iniţial, făcîndu-le să se refere la alegerea personală. Aceasta înseamnă să-1 ponegreşti pe Paul. Apoi tu măreşti confuzia făcînd referire la 2.Timotei 2:20-21: „într-o casă mare sunt articole nu numai de aur şi argint, ci şi de lemn şi lut; unele sunt pentru scopuri nobile, iar altele pentru scopuri nedemne. Dacă un om se curăţă de cele din urmă, va fi un instrument pentru scopuri nobile, făcut sfînt, folositor Stăpînuliii şi pregătit să îndeplinească orice lucrare bună". Tu spui că Paul scrie aici despre aceeaşi temă ca şi în Isaia 45:9; Ieremia 18:6 şi Romani 9. Tu îţi baţi joc de ideea unui vas de lut care se purifică singur. Cu toate acestea, tu spui că Paul dă ordin vasului să facă aşa şi dovedeşti spre marea ta satisfacţie că vasul de lut trebuie că-i reprezintă pe oamenii cu „voinţă liberă".

Răspunsul meu este că Paul în 2.Timotei 2:2-21 nu se referă la aceeaşi temă ca şi în celălalte texte. El foloseşte o imagine din casa omului ca să ilustreze o temă complet diferită - sfinţenia personală a credinciosului. Mai mult, nu vaselor de lut, ci credincioşilor li se ordonă să acţioneze. Ei trebuie să se cureţe de tot ceea ce-L dezonorează pe Dumnezeu. Cît priveşte vasele de lut, unele sunt onorabile, iar altele nu sunt, şi stăpînul lor, nu articolele însele, e cel care decide întrebuinţarea lor individuală.

Argumentul 13: Dreptatea lui Dumnezeu

Acum recurgi la raţionarea omenească. Tu nu poţi să accepţi dreptul lui Dumnezeu de a-i arunca pe cei nelegiuiţi în focul etern. Lucrul acesta este exagerat şi nerezonabil, zici tu, pentru că Dumnezeu i-a

făcut aşa cum sunt. Şi astfel adevărul este scos din joc! Tu iei locul celor pe care-i citează Paul în Romani 9:19: „De ce ne mai învinovăţeşte Dumnezeu? Căci cine se poate împotrivi voii Lui?" în felul acesta, raţiunea omenească cere ca Dumnezeu să acţioneze în conformitate cu ideile omului despre ceea ce este drept şi ceea ce este greşit. Măreţia care a creat toate lucrurile să Se supună propriei Lui creaţii! Trebuie să se stipuleze în regulament că Dumnezeu îi poate condamna numai pe cei care merită după cum credem noi! Cînd Dumnezeu îi salvează pe cei care merită altceva, atunci nu se plînge nimeni. Dar cînd Dumnezeu îi condamnă, toţi protestează. Aici se arată ticăloşia inimii omeneşti. Cînd oamenii raţionează în felul acesta, ei nu-L laudă pe Dumnezeu ca Dumnezeu. Ei îl jefuiesc pe Dumnezeu de dreptul Său suveran. Noi nu vom înţelege decît în cer cum poate un Dumnezeu drept să salveze nişte oameni nelegiuiţi. Şi cum vom înţelege modul în care un Dumnezeu drept poate să-i condamne pe cei nelegiuiţi? Totuşi, credinţa va continua să creadă că aşa stau lucrurile, pînă Se va

arăta Fiul omului.
Argumentul 14: Paul pune salvarea omului numai pe seama **lui** Dumnezeu
Nu există contradicţii în Scriptură dacă nu insişti să dai tu „explicaţii". Doar atunci apare confuzia. De exemplu, nu există contradicţie între „Dacă un om se curăţă..." (2.Tim.2:20-21) şi „Dumnezeu lucrează totul..." (l.Cor.l2:6). Primul verset decretează pur şi simplu ceea ce ar trebui să facă omul. Aceasta nu înseamnă că el are capacitatea de a face lucrul acesta prin „voinţă liberă", în afara graţiei. Ştiu că tu eşti convins că atunci cînd se dă o poruncă se implică prin aceasta capacitatea de a îndeplini acea poruncă. Dar lucrul acesta este absurd. Al doilea text afirmă limpede că totul este lucrarea lui Dumnezeu. Nu există nici o contradicţie. Paul este consecvent în toată învăţătura lui că salvarea omului este numai prin puterea lui Dumnezeu.

Capitolul 4

Comentariul lui Luther
Ia modul cum interpretează Erasmus nişte texte care neaga „voinţa liberă"

Argumentul 1: Geneza 6:3
Argumentul 2: Geneza 8:21 şi Geneza 6:5
Argumentul 3: Isaia 40:1-2
Argumentul 4: Isaia 40:6-7 -
Argumentul 5: Ieremia 10:23
Argumentul 6: Proverbe 6:1
Argumentul 7: Ioan 15:5
Argumentul 8: Cooperarea omului cu Dumnezeu nu dovedeşte „voinţa liberă"
Concluzie

64
65
65
66
67
68
69
69
71

în sfîrşit, ajungem la punctul în care te ocupi de textul pe care l-am folosit ca să dovedesc că „voinţa liberă" este falsă.
Argumentul 1:
Geneza 6:3 „Spiritul Meu nu va rămîne totdeauna în om, avînd în vedere că el este carne"
(Luther)
Mai întîi de toate, tu argumentezi că aici „carne" înseamnă slăbiciune omenească. Dar înţelesul aici e acelaşi ca şi în l.Corinteni 3:1-3 în care Paul îi numeşte pe corinteni „carnali" sau „lumeşti". Paul nu

se referă la slăbiciune, ci la depravare, la stricăciune. Moise se referă la nişte oameni care s-au căsătorit numai din poftă şi care au umplut pămîntul cu violenţă, pînă acolo că Spiritul lui Dumnezeu n-a mai putut continua cu ei. Vei observa că în Scriptură, de cîte ori „carnea" este pusă în contrast cu „spiritul", ea înseamnă tot ce se opune Spiritului lui Dumnezeu. Numai atunci cînd „carnea" este folosită de sine stătător se referă la corpul fizic. Astfel, pasajul înseamnă: „Spiritul Meu, care este în Noe şi în ceilalţi oameni sfinţi, îi mustră pe cei nelegiuiţi prin cuvîntul pe care îl predică aceşti oameni şi prin vieţile lor sfinte. Dar este în zadar, căci cei nelegiuiţi sunt orbiţi şi împietriţi de către carne şi merg din rău în rău cu cît sunt judecaţi mai mult". Aşa se întîmplă totdeauna, şi este evident că dacă oamenii merg din rău în rău chiar în timp ce Spiritul lucrează printre ei, aceasta înseamnă că ei sunt complet neputincioşi fără Spiritul. „Voinţa liberă" nu poate face nimic altceva decît să păcătuiască.

Apoi, tu ne spui că textul nu se referă la toţi oamenii, ci numai la cei care au trăit pe vremea aceea. Dar lucrul acesta nu este adevărat, căci Cristos a spus despre toţi oamenii: „Carnea dă naştere cărnii" (Io. 3:6). Iar El a subliniat gravitatea acestei stări cînd a spus: „Dacă un om nu se naşte din nou, nu poate vedea Regatul lui Dumnezeu" (Io.3:3).

Apoi spui că textul nu înseamnă judecata lui Dumnezeu, ci mila Lui. Dar tot ce ai de făcut este să citeşti ceea ce se află înainte şi după text. Nu poate fi nici o îndoială că ele sunt cuvintele unui Dumnezeu mînios. Astfel, textul este în opoziţie cu „voinţa liberă". El arată că nu există nici o putere în om ca să facă binele, ci numai ca să merite judecata lui Dumnezeu.

65

Argumentul 2: Geneza 8:21 „Fiecare înclinaţie a inimii (omului) este rea din copilărie". Vezi şi Geneza 6:5
„Fiecare înclinaţie a gîndurilor inimii (omului)
a fost tot timpul numai spre rău"

Tu cauţi să eviţi înţelesul vădit al acestui text spunînd că există o probabilitate a răului în cei mai mulţi oameni, dar că lucrul acesta nu-i privează de libertatea lor de voinţă.

Dar Dumnezeu vorbeşte aici despre toţi oamenii, nu numai despre cei mai mulţi. După potop, Dumnezeu spune că nu Se va mai purta cu oamenii aşa cum merită. Dacă ar face aşa, nimeni n-ar fi salvat. Dar atît înainte, cît şi după potop, Dumnezeu îi declară răi pe toţi oamenii, nu numai pe unii dintre ei. Tu pari să tratezi cu multă uşurinţă păcatul din om. Dar pasajul spune că toată energia voinţei omului este îndreptată numai spre rău. Moise spune de fapt: „Fiecare înclinaţie a gîndurilor inimii lui a fost tot timpul numai spre rău" (Gen.6:5). Aceasta nu e doar o probabilitate a răului. Dumnezeu spune că omul, în toată viaţa lui, nu gîndeşte şi nu-şi imaginează altceva decît răul. Dar tu poţi replica: „De ce lasă atunci Dumnezeu timp pentru pocăinţă dacă nu stă în puterea omului să se pocăiască?" Răspunsul este, cum am zis de multe ori, că poruncile lui Dumnezeu nu implică deloc capacitatea noastră de a le păzi. Dumnezeu ne spune care ne este datoria, nu pentru a dovedi că o putem face, ci ca să ne umilească recunoscînd că n-o putem face!

Argumentul 3: Isaia 40:1-2 „Mîngîiaţi-1, mîngîiaţi-1 pe poporul Meu, zice Dumnezeul vostru. Vorbiţi blînd Ierusalimului şi faceţi-i cunoscut că munca lui grea s-a sfîrşit, că păcatul lui a fost plătit, că el a primit din mîna Domnului de două ori cît toate păcatele Iui"

Acest pasaj înseamnă că iertarea lui Dumnezeu este dată acelora care sunt total incapabili s-o dobîndească sau s-o merite în vreun fel. Tu spui că lucrul acesta înseamnă răzbunarea lui Dumnezeu asupra păcatelor noastre, nu graţia Sa. Dar cînd mă îndrept spre Noul Testament, găsesc că acest*pasaj vorbeşte despre iertarea lui Dumnezeu

pentru păcat pe care o face cunoscut Evanghelia! Să examinăm textul.

Presupun că acest cuvînt „mîngîiaţi" nu înseamnă executarea judecăţii lui Dumnezeu! Apoi textul spune: „Vorbiţi blînd Ierusalimului". Aceasta înseamnă: Vorbiţi inimii Ierusalimului, vorbiţi-i cuvinte de iubire - cuvinte plăcute şi prietenoase. Apoi, „muncă grea" înseamnă povara teribilă a luptei de dobîndire a iertării prin supunerea faţă de Lege (vezi Fap.l5:7-10). Această muncă grea s-a sfîrşit din cauza iertării fără plată a lui Dumnezeu. Poporul „a primit de două ori" din mîna Domnului, ceea ce înseamnă atît iertarea păcatului, cît şi eliberarea de povara teribilă a Legii. Şi această iertare şi eliberare este din „tot păcatul lui", ceea ce înseamnă că el (poporul) nu era decît păcat şi numai păcat. Graţia nu este răsplata încercărilor „voinţei libere". Graţia este dată în ciuda păcatelor şi a tot ce merită ele.

Argumentul 4: Isaia **40:6-7 „Orice carne** este **ca iarba,** şi **toată gloria ei ca floarea ierbii: iarba se usucă, floarea ierbii cade jos: pentru că Spiritul Domnului a suflat asupra ei" (Luther)**

Tu spui că „spiritul" din text înseamnă mînie, şi că acest cuvînt de „carne" înseamnă slăbiciunea omului care nu are nici o putere împotriva lui Dumnezeu. Dar, în realitate, nu are mînia lui Dumnezeu altceva să usuce decît slăbiciunea nefericită a omului? N-ar trebui mai degrabă s-o înalţe?

Apoi spui că „floarea ierbii" reprezintă gloria care vine din prosperitatea în lucrurile materiale. Dar lucrul acesta nu poate fi adevărat. Evreii s-au făIit cu templul, cu circumcizia şi cu sacrificiile aduse de ei. Grecii s-au făIit cu înţelepciunea lor. De aceea, aşa-zisa justeţe a faptelor şi a înţelepciunii omeneşti este cea scuturată de Spiritul lui Dumnezeu cînd suflă asupra ei. Lucrul acesta este confirmat de menţionarea de către Isaia a „oricărei cărni". Numai unii oameni se făIesc cu prosperitatea materială, dar toţi oamenii se făIesc în mod firesc cu faptele şi înţelepciunea omenească.

în acest punct este important să ţinem seama de Ioan 3:6: „Carnea dă naştere cărnii, dar Spiritul dă naştere spiritului". Acest text arată limpede că ceea ce nu se naşte din Spiritul lui Dumnezeu este carne. Aceasta nu înseamnă că numai o parte, o parte mare, din omul natural sau firesc este carne. Cu siguranţă că nu înseamnă că lucrul cel mai bun din om este carnea. Ea înseamnă evident că toţi oamenii fără

Spiritul lui Dumnezeu sunt „carne" şi de aceea sunt supuşi judecăţii lui Dumnezeu.
Tu crezi că lucrul acesta nu este adevărat. Tu crezi că sunt unii care mai degrabă ar muri de o mie de ori decît să comită o faptă mîrşavă, chiar dacă nimeni n-ar afla despre aceasta, iar Dumnezeu ar ierta-o. Dar tu te uiţi tot la acţiunile exterioare. Ar trebui să te uiţi la inimă. Chiar dacă există asemenea oameni, comportarea lor le aduce laudă lor înşile, pentru că, fără prezenţa Spiritului, ei nu au nici o dorinţă să-L glorifice pe Dumnezeu prin acţiunile lor.
Tu mai întrebi dacă tot ceea ce se numeşte „carne" trebuie neapărat să se numească nelegiuit. Eu răspund: Da; un om este nelegiuit dacă este fără Spiritul lui Dumnezeu. Scriptura spune că Spiritul este dat ca să-i îndreptăţească pe cei nelegiuiţi. Iesus a spus că tot ceea ce se naşte din carne nu poate vedea Regatul lui Dumnezeu. Nu există teren comun între Regatul lui Dumnezeu şi regatul lui Satan. Dacă un om nu este în Regatul lui Dumnezeu, el trebuie să fie în cel al lui Satan.
Apoi tu întrebi: „Cum pot să susţin că omul nu este decît carne, chiar dacă este născut din Spirit?" Unde ai visat aşa ceva? Eu fac o distincţie precisă între „carne" şi „Spirit". Un om care nu s-a născut din Spirit este carne. Un om care s-a născut din Spirit este Spirit - cu excepţia acelor elemente ale cărnii care rămîn ca să-1 chinuiască.
Argumentul 5: Ieremia 10:23 „Ştiu, Doamne, că viaţa omului nu este **a lui, nici nu-i este dat omului** să-şi **îndrepte paşii"**
Şi aici deformezi înţelesul vădit al textului. Tu spui că el înseamnă că Dumnezeu, nu omul, face ca evenimentele să aibă un rezultat fericit şi că aici nu se poate face nimic cu „voinţa liberă". Dar au oare cuvintele lui Ieremia nevoie de o explicaţie? Cu siguranţă că Ieremia vrea pur şi simplu să zică faptul că încăpăţînarea oamenilor de a nu primi Cuvîntul lui Dumnezeu 1-a convins că omul este incapabil să facă bine prin propria lui putere.

Dar să presupunem că ideea ta este corectă - ce se rezolvă cu asta? Dacă un om nu poate face ca nişte evenimente firesti să se termine în mod fericit, cum poate face el ceva privitor la destinul lui spiritual? Tu argumentezi că mulţi oameni îşi dau seama de nevoia lor după graţia lui Dumnezeu ca să trăiască aşa cum se cuvine, şi ei urmăresc lucrul acesta prin aceea că se roagă zilnic ca să primească ajutorul lui Dumnezeu. Tu spui că, făcînd aceasta, ei folosesc efortul omenesc. Dar în felul acesta nu dovedeşti puterea „voinţei libere". Cine va cere ajutorul lui Dumnezeu în afară de cei în care locuieşte Spiritul lui Dumnezeu? Cel care se roagă face lucrul acesta prin Spirit (Romani 8:26-27).
Argumentul 6: **Proverbe 6:1 „Omului îi aparţin planurile inimii, dar Domnul ţine în frîu** limba" (Luther)
Tu vrei din nou ca acest verset să se refere la evenimentele obişnuite ale vieţii. Eu îţi răspund încă o dată că şi dacă ai avea dreptate, aceasta face şi mai improbabilă hotărîrea de către noi înşine a destinului nostru spiritual. Iar faptul că orice lucru din viitor este hotărît

de Dumnezeu ar trebui să producă o teamă de Dumnezeu în noi.
Tu legi acest verset de alte două din cartea Proverbelor: Proverbe 16:4 - „Domnul a făcut totul pentru Sine, da, chiar şi pe cei nelegiuiţi pentru ziua cea rea" (Luther). Bine faci scoţînd în evidenţă că aceasta nu înseamnă că Dumnezeu a făcut ca orice creatură să fie rea. Bravo! Eu n-am spus niciodată că El a făcut lucrul acesta.
Proverbe 21:1 - „Inima regelui este în mîna Domnului; El o înclină încotro doreşte" (Luther). Tu spui că acest cuvînt „a înclina" nu înseamnă „a obliga". Tu spui că regele este înclinat spre rău prin aceea că Dumnezeu îi permite să cedeze pasiunilor şi izbucnirii sentimentelor lui. Dar nu contează dacă tu crezi că la mijloc este permisiunea lui Dumnezeu sau înclinaţia lui Dumnezeu. Fapt este că nimic nu se întîmplă fără voia şi lucrarea lui Dumnezeu. Textul se referă la un singur om - la rege. Dacă este adevărat cu privire la el, atunci este adevărat cu privire la toţi oamenii.

Argumentul 7: Ioan 15:5 „Eu sunt Viţa; voi sunteţi mlădiţele. Dacă rămîne cineva în Mine, şi Eu în el, va aduce mult rod, căci despărţiţi de Mine nu puteţi face nimic"

Acesta era textul despre care am spus că nimeni nu l-ar putea evita, dar tu te legi de cuvîntul „nimic" şi-1 faci praf şi pulbere! Tu spui că el poate să însemne „nimic perfect", astfel că versetul ar zice: „Despărţiţi de Mine nu puteţi face nimic perfect". Problema nu este dacă el poate să însemne aşa ceva, ci dacă el înseamnă cu adevărat lucrul acesta. După cum spui tu, el înseamnă că fără Cristos noi putem face „cîte ceva în mod imperfect". Presupun deci că atunci cînd Ioan 1:3 spune: „Fără El n-a fost făcut nimic", înseamnă că „fără El a fost făcut cîte ceva în mod imperfect". Ce stupid! Este extrem de periculos să interpretezi Scriptura în felul acesta. Şi nu este un mod ca să atingi conştiinţele oamenilor. Să stabilim odată pentru totdeauna că aici „nimic" înseamnă „nimic".
Sub stăpînirea lui Satan, voinţa omenească nu mai este liberă, ci este sclava păcatului şi a lui Satan, şi poate să vrea doar ce a vrut prinţul ei. Tu treci cu vederea ceea ce urmează în text: „Dacă nu rămîne cineva în Mine, este ca o mlădiţă care se aruncă şi se usucă; asemenea mlădiţe sunt strînse, aruncate în foc şi arse" (v.6). Omul, în afara lui Cristos, este total neacceptabil pentru Dumnezeu şi e aruncat în foc. Nu pot înţelege de ce citezi şi l.Corinteni 13:2 ca să-ţi susţii argumentele. „Dacă am darul profeţiei şi pot înţelege toate misterele şi toată cunoştinţa, şi dacă am o credinţă care poate muta munţi, dar nu am iubire, atunci nu am nimic". Dacă cineva e fără iubire, atunci într-un sens nu este nimic înaintea lui Dumnezeu, căci iubirea e un dar al graţiei. Şi ajungem din nou la faptul că „nimic" înseamnă nimic, şi nimic nu poate schimba lucrul acesta! în afara graţiei, un om nu poate face nimic. „Voinţa liberă" nu poate face nimic şi nu este nimic.

Argumentul 8: Cooperarea omului cu Dumnezeu nu dovedeşte „voinţa liberă"

Tu foloseşti un număr de ilustraţii care descriu cooperarea omului cu operaţiunile lui Dumnezeu. De exemplu, „fermierul strînge recol-

ta, dar Dumnezeu a dat-o". Desigur că sunt conştient de cooperarea omului cu Dumnezeu, dar aceasta nu dovedeşte nimic în cazul „voinţei libere". Dumnezeu este atotputernic. El ţine sub supraveghere tot ce a creat. Şi aceasta îi include şi pe cei nelegiuiţi care, împreună cu cei pe care Dumnezeu i-a îndreptăţit şi i-a adus în Regatul Său, cooperează cu Dumnezeu în această lume. Toţi oamenii trebuie să urmeze şi să se supună la ceea ce îi destinează Dumnezeu.

Omul n-a contribuit cu nimic la propria lui creaţie. Şi, după ce a fost creat, omul nu contribuie cu nimic la continuitatea creaţiei lui Dumnezeu. Atît crearea lui, cît şi continuitatea lui sunt în întregime responsabilitatea puterii suverane şi a bunătăţii lui Dumnezeu, care ne creează şi ne păstrează fără nici un ajutor din partea noastră.

Omul, înainte de a fi reînnoit în noua creaţie a Regatului Spiritului, nu contribuie cu nimic la pregătirea lui însuşi pentru acea nouă creaţie şi nou Regat. în mod asemănător, cînd este creat într-o formă nouă, nu contribuie cu nimic la păstrarea lui în acel Regat. Numai Spiritul ne regenerează şi ne păstrează, fără nici un ajutor din partea noastră. Aşa cum spune Iacob: „El a ales să ne dea naştere prin Cuvîntul adevărului, ca noi să fim un fel de prime roade din tot ce a creat El" (Iac.l:18). (Iacob vorbeşte despre creaţia reînnoită). Dar Dumnezeu nu ne regenerează fără ca noi să fim conştienţi de lucrul acesta, căci El ne re-creează şi ne păstrează tocmai în acest scop, ca noi să cooperăm cu El.

Şi ce este pus pe seama „voinţei libere" în toate acestea? Ce-i este încredinţat? Nimic! Absolut nimic!

Concluzie

în această controversă, nu doresc să dau naştere mai mult la „arşiţă" decît la lumină. Dar dacă am argumentat mai viguros, îmi recunosc greşeala, dacă este o greşeală. Dar nu; am siguranţa că această mărturie a mea va fi dusă în lume cît mai urgent posibil, pentru cauza lui Dumnezeu. Fie ca Dumnezeu să confirme această mărturie în ziua judecăţii! Cine va fi atunci mai fericit ca mine - dovedit de mărturia altora că am susţinut cauza adevărului, nu cu lenevie, nu în mod înşelător, ci cu suficientă vigoare?

Dacă par prea înverşunat împotriva ta, îţi cer iertare. N-o fac din rea-voinţă; dar am fost îngrijorat că prin autoritatea numelui tău ai putea dăuna cauzei lui Cristos. Şi cine poate să-şi stăpînească totdeauna în aşa fel pana, încît să arate numai căldură? Chiar şi tu arunci adesea săgeţi aprinse în direcţia mea. Dar aceste lucruri n-au nici o legătură cu dezbaterea noastră, şi noi care ne-am angajat în ea trebuie să ne iertăm cu generozitate unul pe altul; căci toţi suntem oameni, şi nu există nimic în noi care să nu fie tipic pentru omenire. Facă Domnul să-ţi deschidă ochii pentru cauza Lui şi să te ajute să-L glorifici. Amen.*

Cuvîntul ebraic „amen" înseamnă „adevărat, aşa să fie". Marea majoritate a limbilor de pe pă mint îl folosesc sub această formă corectă. Cuvîntul „amin" nu există în limba ebraică, ci este un nume personal arab (cauza pronunţării eronate a acestui cuvînt ebraic este identică cu aceea a pronunţării greşite a Numelui Fiului lui Dumnezeu şi a Numelui lui Dumnezeu „El": litera eta („e" deschis similar cu cel din limba engleză, germană, franceză) a ajuns să fie pronunţată „i" în greaca modernă. Deoarece nu există în limba română nici o versiune a Vechiului Testament care să fie tradusă direct din originalul ebraic, iar evanghelicii au folosit versiuni ortodoxe ale Bibliei (traduse numai din greacă - din Septuaginta pentru VT - şi preluînd în transcrierea numelor din NT şi VT modul de pronunţare al grecilor moderni a literelor beta, eta şi chi), conformîndu-se tradiţiei greşite

existente în biserica ortodoxă, ca urmare în bisericile evanghelice se repetă numele personal arab Amin, fiecare imaginîndu-şi că foloseşte cuvîntul ebraic care înseamnă „adevărat, aşa să fie" - n. tr.

Postfaţă:

Istoria ulterioară a acestei controverse şi importanţa ei astăzi

Ce importanţă are pentru cititorul din secolul 20 controversa aflată la baza cărţii lui Luther „Sclavia voinţei"? Pe măsură ce ai citit această versiune prescurtată şi simplificată, ai fost probabil impresionat de marea lui iscusinţă în a aduce argumente într-o dezbatere. Dar ceea ce ar trebui să ne intereseze pe noi cei de astăzi e dacă pledoaria lui este sau nu una biblică. Dacă ceea ce a scris el este învăţătura Cuvîntului lui Dumnezeu, atunci e nevoie să-i dăm atenţie.

Unii vor trage pur şi simplu concluzia că ceea ce a scris Luther se numeşte astăzi calvinism şi nu vor ţine cont de aceasta. Se pare că biserica luterană din vremurile moderne a făcut exact lucrul acesta, şi fără îndoială că mulţi creştini evanghelici de astăzi vor face exact acelaşi lucru.

Dacă ne uităm la vremea Reformei, este limpede că liderii protestanţi - Luther, Zwingli, Calvin, Bucer, Beza, Melanchton, John Knox, etc. - au fost cu toţii de acord că omul, de la natură, este incapabil să facă ceva pentru salvarea sufletului lui şi că Dumnezeu este absolut suveran în graţia Sa. Poate că reformatorii au avut păreri diferite în alte chestiuni, dar absolut toţi au fost de acord în această problemă. Ar fi corect să spunem că aceasta a fost cu adevărat doctrina fundamentală a Reformei. Se crede foarte frecvent despre doctrina îndreptăţirii sau justificării prin credinţă că este adevărul central în teologia Reformei. Dar reformatorii, întorcîndu-se spre învăţătura apostolului Paul, au subliniat că salvarea păcătosului în întregimea ei este prin graţia fără plată a lui Dumnezeu. Doctrina îndreptăţirii prin credinţă este importantă, deoarece garantează principiul că omul este un păcătos neputincios, salvat numai prin graţia lui Dumnezeu. Dar adevărul central al Reformei a fost acela că graţia lui Dumnezeu este suverană şi gratuită, fără plată.

Niciodată n-a încetat complet împotrivirea faţă de poziţia luată de reformatori. Ea a izbucnit cu putere în erezia arminiană care nega faptul că omul este total neputincios şi era de părere că salvarea se bazează în realitate pe ceea ce facem noi pentru noi înşine. Aceste lu-

cruri au fost susţinute de un om numit Van Harmen (Arminius), care a devenit profesor de teologie la Universitatea din Leyden, Olanda, în anul 1603. în 1618, un sinod internaţional s-a întrunit la Dortrecht (Dort) într-o sesiune de şase luni. învăţăturile lui Arminius şi ale adepţilor lui au fost respinse şi condamnate.

Arminianismul n-a murit odată cu Sinodul din Dort. El este încă viu şi activ. John Wesley 1-a popularizat, şi este răspîndit şi astăzi. Ceea ce face învăţătura arminiană este să dezmembreze sau să separe salvarea păcătoşilor între Dumnezeu şi păcătoşii înşişi. Ea spune că o parte a salvării este lucrarea lui Dumnezeu, iar o parte este făcută de către păcătoşi. învăţătura Bibliei, cu care au fost de acord reformatorii, pune pe seama lui Dumnezeu în întregime salvarea noastră. Sal-

varea depinde de graţia suverană a lui Dumnezeu, de lucrarea perfectă şi completă a lui Cristos, de lucrarea eficientă şi atotputernică a Spiritului Sfînt. Dumnezeu primeşte toată gloria: „Salvarea este a Domnului".
Arminianismul este foarte apropiat de învăţătura romano-catolică despre salvare, căci ambele susţin că Dumnezeu nu este în stare să-l salveze pe păcătos fără cooperarea lui! (Dacă cooperarea păcătosului este esenţială, atunci cum a putut fi salvat Saul din Tarsus?) învăţătura arminiană este o negare şi o respingere a creştinismului nou-testamental în favoarea unei religii a faptelor. A te bizui pe tine însuţi pentru credinţă nu este altceva decît a te bizui pe tine însuţi pentru fapte. Şi una, ca şi cealaltă, sunt necreştine.
Cartea pe care tocmai ai citit-o are ca subiect o chestiune vitală. Este necesar ca şi astăzi să luptăm pentru învăţătura pentru care a luptat Luther. Şi astăzi este nevoie să apărăm o învăţătură pe care au apărat-o reformatorii. Luther şi ceilalţi reformatori au susţinut o salvare prin graţie, aşa cum se arata limpede în Cuvîntul lui Dumnezeu. Nu există astăzi o chestiune mai importantă decît aceasta. Ceea ce a scris Luther este necesar şi astăzi! Cuvîntul lui Dumnezeu nu se demodează sau perimează niciodată, şi Dumnezeu vorbeşte încă oamenilor de astăzi aşa cum a făcut totdeauna.
74
Nota editurii Agape: Ca dovadă că această chestiune discutată de Luther în cartea lui este vitală, precum şi pentru a vedea urmările catastrofale ale arminianismului, cu precădere în ultima parte a secolului 20, recomandăm cititorului să parcurgă alte două cărţi apărute la Editura Agape care tratează această temă:
1) John MacArthur: *Cînd sarea îşi pierde gustul* (Evanghelicii în epoca gîdilirii urechilor);
2) Karsten Ernst: *Cum să vestim Evanghelia?*
-

Mari clasici creştini

Nr. 1 NĂSCUŢI SCLAVI

Oferim aici un rezumat al cărţii lui Martin Luther SCLAVIA VOINŢEI, considerată de el însuşi şi de alţii drept cea mai importantă lucrare a sa şi scrisă ca replică la o carte a lui Erasmus, marele învăţat şi umanist, 1469-1536.
Atît Erasmus, cît şi Luther au respins multe din învăţăturile şi practicile greşite ale bisericii romano-catolice din vremea lor. Dar Martin Luther a combătut tot mai mult învăţătura catolică privind salvarea sufletului prin fapte. Erasmus, la început reticent, a cedat în final presiunii din partea bisericii catolice şi a scris o carte despre „voinţa liberă" sau liberul arbitru. Se spune că această carte a plăcut atît papei, cît şi regelui Henri VIII.

Dar Luther n-a fost de acord cu lucrul acesta şi 1-a declarat pe Erasmus ca duşman al credinţei evanghelice. SCLAVIA VOINŢEI a apărut în 1525 ca o combatere a poziţiei lui Erasmus.

Editura
Agape
ISBN 973-9228-62-3